నమో తస్స భగవతో అరహతో సమ్మాసమ్బుద్ధస్స

# అభిధమ్మపిటకే

# ధాతుకథాపాళి

## ఉద్దేసో

### ౧. నయమాతికా

**౧.** (౧) సఙ్గహో అసఙ్గహో (౨) సఙ్గహితేన అసఙ్గహితం (౩) అసఙ్గహితేన సఙ్గహితం (౪) సఙ్గహితేన సఙ్గహితం (౫) అసఙ్గహితేన అసఙ్గహితం (౬) సమ్పయోగో విప్పయోగో (౭)సమ్పయుత్తేన విప్పయుత్తం (౮) విప్పయుత్తేన సమ్పయుత్తం (౯) సమ్పయుత్తేన సమ్పయుత్తం (౧౦)విప్పయుత్తేన విప్పయుత్తం (౧౧) సఙ్గహితేన సమ్పయుత్తం విప్పయుత్తం (౧౨) సమ్పయుత్తేన సఙ్గహితం అసఙ్గహితం (౧౩) అసఙ్గహితేన సమ్పయుత్తం విప్పయుత్తం (౧౪) విప్పయుత్తేన సఙ్గహితం అసఙ్గహితం.

### ౨. అబ్భన్తరమాతికా

**౨.** (౧) పఞ్చక్ఖన్ధా (౨) ద్వాదసాయతనాని (౩) అట్ఠారస ధాతుయో (౪) చత్తారి సచ్చాని (౫) బావీసతిన్ద్రియాని (౬) పటిచ్చసముప్పాదో (౭) చత్తారో సతిపట్ఠానా (౮)చత్తారో సమ్మప్పధానా (౯) చత్తారో ఇద్ధిపాదా (౧౦) చత్తారి ఝానాని (౧౧) చతస్సో అప్పమఞ్ఞాయో (౧౨) పఞ్చిన్ద్రియాని (౧౩) పఞ్చ బలాని (౧౪) సత్త బోజ్ఝఙ్గా (౧౫)అరియో అట్ఠఙ్గికో మగ్గో (౧౬) ఫస్సో వేదనా సఞ్ఞా చేతనా చిత్తం అధిమోక్ఖో మనసికారో.

### ౩. నయముఖమాతికా

**౩.** తీహి సఙ్గహో, తీహి అసఙ్గహో, చతూహి సమ్పయోగో, చతూహి విప్పయోగో.

### ౪. లక్ఖణమాతికా

**౪.** సభాగో, విసభాగో.

### ౫. బాహిరమాతికా

**౫.** సబ్బాపి ధమ్మసఙ్గణీ ధాతుకథాయ మాతికాతి.

# ౧. పఠమనయో

## ౧. సఙ్గహాసఙ్గహపదనిద్దేసో

### ౧. ఖన్ధో

౬. రూపక్ఖన్ధో కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి సఙ్గహితో? రూపక్ఖన్ధో ఏకేన ఖన్ధేన ఏకాదసహాయతనేహి ఏకాదసహి ధాతూహి సఙ్గహితో. కతిహి అసఙ్గహితో? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి అసఙ్గహితో.

౭. వేదనాక్ఖన్ధో కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి సఙ్గహితో? వేదనాక్ఖన్ధో ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితో. కతిహి అసఙ్గహితో? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితో.

౮. సఞ్ఞాక్ఖన్ధో కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి సఙ్గహితో? సఞ్ఞాక్ఖన్ధో ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితో. కతిహి అసఙ్గహితో? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితో.

౯. సఙ్ఖారక్ఖన్ధో కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి సఙ్గహితో? సఙ్ఖారక్ఖన్ధో ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితో. కతిహి అసఙ్గహితో? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితో.

౧౦. విఞ్ఞాణక్ఖన్ధో కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి సఙ్గహితో? విఞ్ఞాణక్ఖన్ధో ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి సఙ్గహితో. కతిహి అసఙ్గహితో? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి ఏకాదసహి ధాతూహి అసఙ్గహితో.

(ఏకమూలకం.)

౧౧. రూపక్ఖన్ధో చ వేదనాక్ఖన్ధో చ కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి సఙ్గహితా? రూపక్ఖన్ధో చ వేదనాక్ఖన్ధో చ ద్వీహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి ఏకాదసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౨. రూపక్ఖన్ధో చ సఞ్ఞాక్ఖన్ధో చ…పే.… ద్వీహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి ఏకాదసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౩. రూపక్ఖన్ధో చ సఙ్ఖారక్ఖన్ధో చ…పే.… ద్వీహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి ఏకాదసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౪. రూపక్ఖన్ధో చ విఞ్ఞాణక్ఖన్ధో చ...పే.... ద్వీహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? తీహి ఖన్ధేహి, న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

(దుకమూలకం.)

౧౫. రూపక్ఖన్ధో చ వేదనాక్ఖన్ధో చ సఞ్ఞాక్ఖన్ధో చ కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి సఙ్గహితా? రూపక్ఖన్ధో చ వేదనాక్ఖన్ధో చ సఞ్ఞాక్ఖన్ధో చ తీహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి ఏకాదసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ద్వీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౬. రూపక్ఖన్ధో చ వేదనాక్ఖన్ధో చ సఙ్ఖారక్ఖన్ధో చ...పే.... తీహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి ఏకాదసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ద్వీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౭. రూపక్ఖన్ధో చ వేదనాక్ఖన్ధో చ విఞ్ఞాణక్ఖన్ధో చ...పే.... తీహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ద్వీహి ఖన్ధేహి, న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

(తికమూలకం.)

౧౮. రూపక్ఖన్ధో చ వేదనాక్ఖన్ధో చ సఞ్ఞాక్ఖన్ధో చ సఙ్ఖారక్ఖన్ధో చ కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి సఙ్గహితా? రూపక్ఖన్ధో చ వేదనాక్ఖన్ధో చ సఞ్ఞాక్ఖన్ధో చ సఙ్ఖారక్ఖన్ధో చ చతూహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి ఏకాదసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౯. రూపక్ఖన్ధో చ వేదనాక్ఖన్ధో చ సఞ్ఞాక్ఖన్ధో చ విఞ్ఞాణక్ఖన్ధో చ...పే.... చతూహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన, న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

(చతుక్కమూలకం.)

౨౦. రూపక్ఖన్ధో చ వేదనాక్ఖన్ధో చ సఞ్ఞాక్ఖన్ధో చ సఙ్ఖారక్ఖన్ధో చ విఞ్ఞాణక్ఖన్ధో చ కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి సఙ్గహితా? రూపక్ఖన్ధో చ వేదనాక్ఖన్ధో చ సఞ్ఞాక్ఖన్ధో చ సఙ్ఖారక్ఖన్ధో చ విఞ్ఞాణక్ఖన్ధో చ పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౨౧. పఞ్చక్ఖన్ధా కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి సఙ్గహితా? పఞ్చక్ఖన్ధా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

(పఞ్చకం.)

## ౨. ఆయతనం

౨౨. చక్ఖాయతనం కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి సఙ్గహితం? చక్ఖాయతనం ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితం. కతిహి అసఙ్గహితం? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితం.

౨౩. సోతాయతనం ... ఘానాయతనం... జివ్హాయతనం... కాయాయతనం... రూపాయతనం... సద్దాయతనం... గన్ధాయతనం... రసాయతనం... ఫోట్ఠబ్బాయతనం...పే.... ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితం. కతిహి అసఙ్గహితం? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితం.

౨౪. మనాయతనం ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి సఙ్గహితం. కతిహి అసఙ్గహితం? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి ఏకాదసహి ధాతూహి అసఙ్గహితం.

౨౫. ధమ్మాయతనం అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా చతూహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితం. కతిహి అసఙ్గహితం? ఏకేన ఖన్ధేన ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితం.

(ఏకమూలకం.)

౨౬. చక్ఖాయతనఞ్చ సోతాయతనఞ్చ ఏకేన ఖన్ధేన ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? చతూహి ఖన్ధేహి దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౨౭. చక్ఖాయతనఞ్చ ఘానాయతనఞ్చ... చక్ఖాయతనఞ్చ జివ్హాయతనఞ్చ... చక్ఖాయతనఞ్చ కాయాయతనఞ్చ... చక్ఖాయతనఞ్చ రూపాయతనఞ్చ... చక్ఖాయతనఞ్చ సద్దాయతనఞ్చ... చక్ఖాయతనఞ్చ గన్ధాయతనఞ్చ... చక్ఖాయతనఞ్చ రసాయతనఞ్చ... చక్ఖాయతనఞ్చ ఫోట్ఠబ్బాయతనఞ్చ ఏకేన ఖన్ధేన ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? చతూహి ఖన్ధేహి దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౨౮. చక్ఖాయతనఞ్చ మనాయతనఞ్చ ద్వీహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి అట్ఠహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? తీహి ఖన్ధేహి దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౨౯. చక్ఖాయతనఞ్చ ధమ్మాయతనఞ్చ అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

(దుకమూలకం.)

౩౦. ద్వాదసాయతనాని కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి సఙ్గహితా? ద్వాదసాయతనాని అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

(ద్వాదసకం.)

**౩. ధాతు**

**౩౧**. చక్ఖుధాతు కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి సఙ్గహితా? చక్ఖుధాతు ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౩౨**. సోతధాతు... ఘానధాతు... జివ్హాధాతు... కాయధాతు... రూపధాతు... సద్దధాతు... గన్ధధాతు... రసధాతు... ఫోట్ఠబ్బధాతు... చక్ఖువిఞ్ఞాణధాతు... సోతవిఞ్ఞాణధాతు... ఘానవిఞ్ఞాణధాతు... జివ్హావిఞ్ఞాణధాతు... కాయవిఞ్ఞాణధాతు... మనోధాతు... మనోవిఞ్ఞాణధాతు ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౩౩**. ధమ్మధాతు అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా చతూహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

(ఏకమూలకం.)

**౩౪**. చక్ఖుధాతు చ సోతధాతు చ ఏకేన ఖన్ధేన ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? చతూహి ఖన్ధేహి దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౩౫**. చక్ఖుధాతు చ ఘానధాతు చ... చక్ఖుధాతు చ జివ్హాధాతు చ... చక్ఖుధాతు చ కాయధాతు చ... చక్ఖుధాతు చ రూపధాతు చ... చక్ఖుధాతు చ సద్దధాతు చ... చక్ఖుధాతు చ గన్ధధాతు చ... చక్ఖుధాతు చ రసధాతు చ... చక్ఖుధాతు చ ఫోట్ఠబ్బధాతు చ ఏకేన ఖన్ధేన ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? చతూహి ఖన్ధేహి దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౩౬**. చక్ఖుధాతు చ చక్ఖువిఞ్ఞాణధాతు చ ద్వీహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? తీహి ఖన్ధేహి దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౩౭**. చక్ఖుధాతు చ సోతవిఞ్ఞాణధాతు చ... చక్ఖుధాతు చ ఘానవిఞ్ఞాణధాతు చ... చక్ఖుధాతు చ జివ్హావిఞ్ఞాణధాతు చ... చక్ఖుధాతు చ కాయవిఞ్ఞాణధాతు చ... చక్ఖుధాతు చ మనోధాతు చ... చక్ఖుధాతు చ మనోవిఞ్ఞాణధాతు చ ద్వీహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? తీహి ఖన్ధేహి దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౩౮**. చక్ఖుధాతు చ ధమ్మధాతు చ అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

(దుకమూలకం.)

౩౯. అట్ఠారస ధాతుయో కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి సఙ్గహితా? అట్ఠారస ధాతుయో అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

(అట్ఠారసకం.)

## ४. సచ్చం

४०. దుక్ఖసచ్చం కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి సఙ్గహితం? దుక్ఖసచ్చం పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితం. కతిహి అసఙ్గహితం? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితం.

४౧. సముదయసచ్చం ... మగ్గసచ్చం ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితం. కతిహి అసఙ్గహితం? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితం.

४౨. నిరోధసచ్చం న కేహిచి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితం. కతిహి అసఙ్గహితం? పఞ్చహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితం.

(ఏకమూలకం.)

४౩. దుక్ఖసచ్చఞ్చ సముదయసచ్చఞ్చ పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

४४. దుక్ఖసచ్చఞ్చ మగ్గసచ్చఞ్చ పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

४౫. దుక్ఖసచ్చఞ్చ నిరోధసచ్చఞ్చ అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

(దుకమూలకం.)

४౬. దుక్ఖసచ్చఞ్చ సముదయసచ్చఞ్చ మగ్గసచ్చఞ్చ పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

४౭. దుక్ఖసచ్చఞ్చ సముదయసచ్చఞ్చ నిరోధసచ్చఞ్చ అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

(తికమూలకం.)

౪౮. దుక్ఖసచ్చఞ్చ సముదయసచ్చఞ్చ మగ్గసచ్చఞ్చ నిరోధసచ్చఞ్చ అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౪౯. చత్తారి సచ్చాని కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి సఙ్గహితాని? చత్తారి సచ్చాని అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితాని. కతిహి అసఙ్గహితాని? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితాని.

(చతుక్కం.)

### ౫. ఇన్ద్రియం

౫౦. చక్ఖున్ద్రియం కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి సఙ్గహితం? చక్ఖున్ద్రియం ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితం. కతిహి అసఙ్గహితం? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితం.

౫౧. సోతిన్ద్రియం... ఘానిన్ద్రియం... జివ్హిన్ద్రియం... కాయిన్ద్రియం... ఇత్థిన్ద్రియం ... పురిసిన్ద్రియం ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితం. కతిహి అసఙ్గహితం? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితం.

౫౨. మనిన్ద్రియం ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి సఙ్గహితం. కతిహి అసఙ్గహితం? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి ఏకాదసహి ధాతూహి అసఙ్గహితం.

౫౩. జీవితిన్ద్రియం ద్వీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితం. కతిహి అసఙ్గహితం? తీహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితం.

౫౪. సుఖిన్ద్రియం ... దుక్ఖిన్ద్రియం... సోమనస్సిన్ద్రియం... దోమనస్సిన్ద్రియం... ఉపేక్ఖిన్ద్రియం... సద్ధిన్ద్రియం... వీరియిన్ద్రియం... సతిన్ద్రియం... సమాధిన్ద్రియం... పఞ్ఞిన్ద్రియం... అనఞ్ఞాతఞ్ఞస్సామీతిన్ద్రియం... అఞ్ఞిన్ద్రియం... అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితం. కతిహి అసఙ్గహితం? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితం.

(ఏకమూలకం.)

౫౫. చక్ఖున్ద్రియఞ్చ సోతిన్ద్రియఞ్చ ఏకేన ఖన్ధేన ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? చతూహి ఖన్ధేహి దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౫౬. చక్ఖున్ద్రియఞ్చ ఘానిన్ద్రియఞ్చ... చక్ఖున్ద్రియఞ్చ జివ్హిన్ద్రియఞ్చ... చక్ఖున్ద్రియఞ్చ కాయిన్ద్రియఞ్చ... చక్ఖున్ద్రియఞ్చ ఇత్థిన్ద్రియఞ్చ... చక్ఖున్ద్రియఞ్చ పురిసిన్ద్రియఞ్చ ఏకేన ఖన్ధేన ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? చతూహి ఖన్ధేహి దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౫౭. చక్ఖున్ద్రియఞ్చ మనిన్ద్రియఞ్చ ద్వీహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి అట్ఠహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? తీహి ఖన్ధేహి దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౫౮. చక్ఖున్ద్రియఞ్చ జీవితిన్ద్రియఞ్చ ద్వీహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? తీహి ఖన్ధేహి దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౫౯. చక్ఖున్ద్రియఞ్చ సుఖిన్ద్రియఞ్చ... చక్ఖున్ద్రియఞ్చ దుక్ఖిన్ద్రియఞ్చ... చక్ఖున్ద్రియఞ్చ సోమనస్సిన్ద్రియఞ్చ... చక్ఖున్ద్రియఞ్చ దోమనస్సిన్ద్రియఞ్చ... చక్ఖున్ద్రియఞ్చ ఉపేక్ఖిన్ద్రియఞ్చ... చక్ఖున్ద్రియఞ్చ సద్ధిన్ద్రియఞ్చ... చక్ఖున్ద్రియఞ్చ వీరియిన్ద్రియఞ్చ... చక్ఖున్ద్రియఞ్చ సతిన్ద్రియఞ్చ... చక్ఖున్ద్రియఞ్చ సమాధిన్ద్రియఞ్చ... చక్ఖున్ద్రియఞ్చ పఞ్ఞిన్ద్రియఞ్చ... చక్ఖున్ద్రియఞ్చ అనఞ్ఞాతఞ్ఞస్సామీతిన్ద్రియఞ్చ... చక్ఖున్ద్రియఞ్చ అఞ్ఞిన్ద్రియఞ్చ... చక్ఖున్ద్రియఞ్చ అఞ్ఞాతావిన్ద్రియఞ్చ ద్వీహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? తీహి ఖన్ధేహి దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

(దుకమూలకం.)

౬౦. బావీసతిన్ద్రియాని కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి సఙ్గహితాని? బావీసతిన్ద్రియాని చతూహి ఖన్ధేహి సత్తహాయతనేహి తేరసహి ధాతూహి సఙ్గహితాని. కతిహి అసఙ్గహితాని? ఏకేన ఖన్ధేన పఞ్చహాయతనేహి పఞ్చహి ధాతూహి అసఙ్గహితాని.

### ౬. పటిచ్చసముప్పాదాది

౬౧. అవిజ్జా ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౬౨. అవిజ్జాపచ్చయా సఙ్ఖారా ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౬౩. సఙ్ఖారపచ్చయా విఞ్ఞాణం ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి సఙ్గహితం. కతిహి అసఙ్గహితం? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి ఏకాదసహి ధాతూహి అసఙ్గహితం.

౬౪. విఞ్ఞాణపచ్చయా నామరూపం చతూహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి ఏకాదసహి ధాతూహి సఙ్గహితం. కతిహి అసఙ్గహితం? ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి అసఙ్గహితం.

౬౫. నామరూపపచ్చయా సళాయతనం ద్వీహి ఖన్ధేహి ఛహాయతనేహి ద్వాదసహి ధాతూహి సఙ్గహితం. కతిహి అసఙ్గహితం? తీహి ఖన్ధేహి ఛహాయతనేహి ఛహి ధాతూహి అసఙ్గహితం.

౬౬. సళాయతనపచ్చయా ఫస్సో... ఫస్సపచ్చయా వేదనా... వేదనాపచ్చయా తణ్హా... తణ్హాపచ్చయా ఉపాదానం... కమ్మభవో [ఉపాదానపచ్చయా కమ్మభవో (సీ॰ స్యా॰)] ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితో. కతిహి అసఙ్గహితో? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితో.

౬౭. ఉపపత్తిభవో ... కామభవో... సఞ్ఞాభవో... పఞ్చవోకారభవో పఞ్చహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి సఙ్గహితో. కతిహి అసఙ్గహితో? న కేహిచి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా అసఙ్గహితో.

౬౮. రూపభవో పఞ్చహి ఖన్ధేహి పఞ్చహాయతనేహి అట్ఠహి ధాతూహి సఙ్గహితో. కతిహి అసఙ్గహితో? న కేహిచి ఖన్ధేహి సత్తహాయతనేహి దసహి ధాతూహి అసఙ్గహితో.

౬౯. అరూపభవో... నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాభవో... చతువోకారభవో చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితో. కతిహి అసఙ్గహితో? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితో.

౭౦. అసఞ్ఞాభవో... ఏకవోకారభవో ఏకేన ఖన్ధేన ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితో. కతిహి అసఙ్గహితో? చతూహి ఖన్ధేహి దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితో.

౭౧. జాతి ద్వీహి ఖన్ధేహి... జరా ద్వీహి ఖన్ధేహి... మరణం ద్వీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితం. కతిహి అసఙ్గహితం? తీహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితం.

౭౨. సోకో... పరిదేవో... దుక్ఖం... దోమనస్సం... ఉపాయాసో... సతిపట్ఠానం... సమ్మప్పధానం ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితం. కతిహి అసఙ్గహితం? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితం.

౭౩. ఇద్ధిపాదో ద్వీహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితో. కతిహి అసఙ్గహితో? తీహి ఖన్ధేహి దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితో.

౭౪. ఝానం ద్వీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితం. కతిహి అసఙ్గహితం? తీహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితం.

౭౫. అప్పమఞ్ఞా ... పఞ్చిన్ద్రియాని... పఞ్చ బలాని... సత్త బోజ్ఝఙ్గా... అరియో అట్ఠఙ్గికో మగ్గో... ఫస్సో... వేదనా... సఞ్ఞా... చేతనా... అధిమోక్ఖో... మనసికారో ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితో. కతిహి అసఙ్గహితో? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితో.

౨౬. చిత్తం ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి సఙ్గహితం. కతిహి అసఙ్గహితం? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి ఏకాదసహి ధాతూహి అసఙ్గహితం.

## ౨. తికం

౨౭. కుసలా ధమ్మా... అకుసలా ధమ్మా కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి సఙ్గహితా? కుసలా ధమ్మా... అకుసలా ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౨౮. అబ్యాకతా ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౨౯. సుఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తా ధమ్మా... దుక్ఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తా ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి తీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ద్వీహి ఖన్ధేహి దసహాయతనేహి పన్నరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౩౦. అదుక్ఖమసుఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తా ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి సత్తహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ద్వీహి ఖన్ధేహి దసహాయతనేహి ఏకాదసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౩౧. విపాకా ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి అట్ఠహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౩౨. విపాకధమ్మధమ్మా... సంకిలిట్ఠసంకిలేసికా ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౩౩. నేవవిపాకనవిపాకధమ్మధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి తేరసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా ? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి పఞ్చహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౩౪. ఉపాదిన్నుపాదానియా ధమ్మా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా అసఙ్గహితా.

౩౫. అనుపాదిన్నుపాదానియా ధమ్మా పఞ్చహి ఖన్ధేహి సత్తహాయతనేహి అట్ఠహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి పఞ్చహాయతనేహి దసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౩౬. అనుపాదిన్నఅనుపాదానియా ధమ్మా... అసంకిలిట్ఠఅసంకిలేసికా ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౮౭. అసంకిలిట్ఠసంకిలేసికా ధమ్మా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౮౮. సవితక్కసవిచారా ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి తీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి పన్నరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౮౯. అవితక్కవిచారమత్తా ధమ్మా... పీతిసహగతా ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౯౦. అవితక్కఅవిచారా ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి ఏకాయ ధాతుయా అసఙ్గహితా.

౯౧. సుఖసహగతా ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి తీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ద్వీహి ఖన్ధేహి దసహాయతనేహి పన్నరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౯౨. ఉపేక్ఖాసహగతా ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి సత్తహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ద్వీహి ఖన్ధేహి దసహాయతనేహి ఏకాదసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౯౩. దస్సనేన పహాతబ్బా ధమ్మా... భావనాయ పహాతబ్బా ధమ్మా... దస్సనేన పహాతబ్బహేతుకా ధమ్మా... భావనాయ పహాతబ్బహేతుకా ధమ్మా... ఆచయగామినో ధమ్మా... అపచయగామినో ధమ్మా... సేక్ఖా ధమ్మా... అసేక్ఖా ధమ్మా... మహగ్గతా ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౯౪. నేవ దస్సనేన న భావనాయ పహాతబ్బా ధమ్మా... నేవ దస్సనేన న భావనాయ పహాతబ్బహేతుకా ధమ్మా... నేవాచయగామినాపచయగామినో ధమ్మా... నేవసేక్ఖనాసేక్ఖా ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౯౫. పరిత్తా ధమ్మా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౯౬. అప్పమాణా ధమ్మా... పణీతా ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౯౭. పరిత్తారమ్మణా [పరిత్తారమణా (?)] ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి అట్ఠహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౯౮. మహగ్గతారమ్మణా ధమ్మా… అప్పమాణారమ్మణా ధమ్మా… హీనా ధమ్మా… మిచ్ఛత్తనియతా ధమ్మా… సమ్మత్తనియతా ధమ్మా… మగ్గారమ్మణా ధమ్మా… మగ్గహేతుకా ధమ్మా… మగ్గాధిపతినో ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౯౯. మజ్ఝిమా ధమ్మా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౦౦. అనియతా ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౦౧. ఉప్పన్నా ధమ్మా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౦౨. అనుప్పన్నా ధమ్మా పఞ్చహి ఖన్ధేహి సత్తహాయతనేహి అట్ఠహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి పఞ్చహాయతనేహి దసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౦౩. ఉప్పాదినో ధమ్మా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా అసఙ్గహితా.

౧౦౪. అతీతా ధమ్మా… అనాగతా ధమ్మా… పచ్చుప్పన్నా ధమ్మా… అజ్ఝత్తా ధమ్మా… అజ్ఝత్తబహిద్ధా ధమ్మా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౦౫. బహిద్ధా ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౦౬. అతీతారమ్మణా ధమ్మా… అనాగతారమ్మణా ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౦౭. పచ్చుప్పన్నారమ్మణా ధమ్మా… అజ్ఝత్తారమ్మణా ధమ్మా… బహిద్ధారమ్మణా ధమ్మా… అజ్ఝత్తబహిద్ధారమ్మణా ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి అట్ఠహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౦౮. సనిదస్సనసప్పటిఘా ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితా . కతిహి అసఙ్గహితా? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౦౯. అనిదస్సనసప్పటిఘా ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన నవహాయతనేహి నవహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? చతూహి ఖన్ధేహి తీహాయతనేహి నవహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౧౦. అనిదస్సనఅప్పటిఘా ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి అట్ఠహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి, దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

## ౮. దుకం

౧౧౧. హేతూ ధమ్మా... హేతూ చేవ సహేతుకా చ ధమ్మా... హేతూ చేవ హేతుసమ్పయుత్తా చ ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౧౨. న హేతూ ధమ్మా... అహేతుకా ధమ్మా... హేతువిప్పయుత్తా ధమ్మా... న హేతూ అహేతుకా [న హేతూ అహేతుకా (స్యా. క.) విభ. దుకపఞ్హాపుచ్ఛకేపి] ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౧౩. సహేతుకా ధమ్మా... హేతుసమ్పయుత్తా ధమ్మా... సహేతుకా చేవ న చ హేతూ ధమ్మా... హేతుసమ్పయుత్తా చేవ న చ హేతూ ధమ్మా... న హేతూ సహేతుకా ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౧౪. సప్పచ్చయా ధమ్మా... సఙ్ఖతా ధమ్మా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౧౫. అప్పచ్చయా ధమ్మా... అసఙ్ఖతా ధమ్మా న కేహిచి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? పఞ్చహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౧౬. సనిదస్సనా ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౧౭. అనిదస్సనా ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి, ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా అసఙ్గహితా.

౧౧౮. సప్పటిఘా ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి అట్ఠహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౧౯. అప్పటిఘా ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి అట్ఠహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి, దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౨౦. రూపినో ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన ఏకాదసహాయతనేహి ఏకాదసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౨౧. అరూపినో ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి అట్ఠహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౨౨. లోకియా ధమ్మా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౨౩. లోకుత్తరా ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౨౪. కేనచి విఞ్ఞేయ్యా ధమ్మా... కేనచి న విఞ్ఞేయ్యా ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౨౫. ఆసవా ధమ్మా... ఆసవా చేవ సాసవా చ ధమ్మా... ఆసవా చేవ ఆసవసమ్పయుత్తా చ ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౨౬. నో ఆసవా ధమ్మా... ఆసవవిప్పయుత్తా ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౨౭. సాసవా ధమ్మా... సాసవా చేవ నో చ ఆసవా ధమ్మా... ఆసవవిప్పయుత్తా సాసవా ధమ్మా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౨౮. అనాసవా ధమ్మా... ఆసవవిప్పయుత్తా అనాసవా ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౨౯. ఆసవసమ్పయుత్తా ధమ్మా... ఆసవసమ్పయుత్తా చేవ నో చ ఆసవా ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౩౦. సంయోజనా ధమ్మా... గన్థా ధమ్మా... ఓఘా ధమ్మా... యోగా ధమ్మా... నీవరణా ధమ్మా... పరామాసా ధమ్మా... పరామాసా చేవ పరామట్ఠా చ ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౩౧. నో పరామాసా ధమ్మా... పరామాసవిప్పయుత్తా ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా . కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౩౨. పరామట్ఠా ధమ్మా... పరామట్ఠా చేవ నో చ పరామాసా ధమ్మా... పరామాసవిప్పయుత్తా పరామట్ఠా ధమ్మా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౩౩. అపరామట్ఠా ధమ్మా... పరామాసవిప్పయుత్తా అపరామట్ఠా ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౩౪. పరామాససమ్పయుత్తా ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౩౫. సారమ్మణా ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి అట్ఠహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౩౬. అనారమ్మణా ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా ఏకేన ఖన్ధేన ఏకాదసహాయతనేహి ఏకాదసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౩౭. చిత్తా ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి ఏకాదసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౩౮. నో చిత్తా ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా చతూహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి ఏకాదసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౩౯. చేతసికా ధమ్మా... చిత్తసమ్పయుత్తా ధమ్మా... చిత్తసంసట్ఠా ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ద్వీహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౪౦. అచేతసికా ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా ద్వీహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? తీహి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౪౧. చిత్తవిప్పయుత్తా ధమ్మా... చిత్తవిసంసట్ఠా ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా ఏకేన ఖన్ధేన ఏకాదసహాయతనేహి ఏకాదసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౪౨. చిత్తసముట్ఠానా ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ఛహాయతనేహి ఛహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన ఛహాయతనేహి ద్వాదసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౪౩. నో చిత్తసముట్ఠానా ధమ్మా... నో చిత్తసహభునో ధమ్మా... నో చిత్తానుపరివత్తినో ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా ద్వీహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? తీహి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౪౪. చిత్తసహభునో ధమ్మా... చిత్తానుపరివత్తినో ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౪౫. చిత్తసంసట్ఠసముట్ఠానా ధమ్మా... చిత్తసంసట్ఠసముట్ఠానసహభునో ధమ్మా... చిత్తసంసట్ఠసముట్ఠానానుపరివత్తినో ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ద్వీహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౪౬. నో చిత్తసంసట్ఠసముట్ఠానా ధమ్మా... నో చిత్తసంసట్ఠసముట్ఠానసహభునో ధమ్మా... నో చిత్తసంసట్ఠసముట్ఠానానుపరివత్తినో ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా ద్వీహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? తీహి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౪౭. అజ్ఝత్తికా ధమ్మా ద్వీహి ఖన్ధేహి ఛహాయతనేహి ద్వాదసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? తీహి ఖన్ధేహి ఛహాయతనేహి ఛహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౪౮. బాహిరా ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా చతూహి ఖన్ధేహి ఛహాయతనేహి ఛహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన ఛహాయతనేహి ద్వాదసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౪౯. ఉపాదా ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి అట్ఠహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౫౦. నో ఉపాదా ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి తీహాయతనేహి నవహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి నవహాయతనేహి నవహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౫౧. ఉపాదిన్నా ధమ్మా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి సఙ్గహితా . కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా అసఙ్గహితా.

౧౫౨. అనుపాదిన్నా ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి సత్తహాయతనేహి అట్ఠహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి పఞ్చహాయతనేహి దసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౩౩. ఉపాదానా ధమ్మా... కిలేసా ధమ్మా... కిలేసా చేవ సంకిలేసికా చ ధమ్మా... కిలేసా చేవ సంకిలిట్ఠా చ ధమ్మా... కిలేసా చేవ కిలేససమ్పయుత్తా చ ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౩౪. నో కిలేసా ధమ్మా... అసంకిలిట్ఠా ధమ్మా... కిలేసవిప్పయుత్తా ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౩౫. సంకిలేసికా ధమ్మా... సంకిలేసికా చేవ నో చ కిలేసా ధమ్మా... కిలేసవిప్పయుత్తా సంకిలేసికా ధమ్మా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౩౬. అసంకిలేసికా ధమ్మా... కిలేసవిప్పయుత్తా అసంకిలేసికా ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౩౭. సంకిలిట్ఠా ధమ్మా... కిలేససమ్పయుత్తా ధమ్మా... సంకిలిట్ఠా చేవ నో చ కిలేసా ధమ్మా... కిలేససమ్పయుత్తా చేవ నో చ కిలేసా ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౩౮. దస్సనేన పహాతబ్బా ధమ్మా... భావనాయ పహాతబ్బా ధమ్మా... దస్సనేన పహాతబ్బహేతుకా ధమ్మా... భావనాయ పహాతబ్బహేతుకా ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౩౯. న దస్సనేన పహాతబ్బా ధమ్మా... న భావనాయ పహాతబ్బా ధమ్మా ... న దస్సనేన పహాతబ్బహేతుకా ధమ్మా... న భావనాయ పహాతబ్బహేతుకా ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౪౦. సవితక్కా ధమ్మా... సవిచారా ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి తీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి పన్నరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౪౧. అవితక్కా ధమ్మా... అవిచారా ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి ఏకాయ ధాతుయా అసఙ్గహితా.

౧౬౨. సప్పీతికా ధమ్మా... పీతిసహగతా ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౬౩. అప్పీతికా ధమ్మా... న పీతిసహగతా ధమ్మా... న సుఖసహగతా ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౬౪. సుఖసహగతా ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి తీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ద్వీహి ఖన్ధేహి దసహాయతనేహి పన్నరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౬౫. ఉపేక్ఖాసహగతా ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి సత్తహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ద్వీహి ఖన్ధేహి దసహాయతనేహి ఏకాదసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౬౬. న ఉపేక్ఖాసహగతా ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి తేరసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి పఞ్చహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౬౭. కామావచరా ధమ్మా... పరియాపన్నా ధమ్మా... సఉత్తరా ధమ్మా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౬౮. న కామావచరా ధమ్మా... అపరియాపన్నా ధమ్మా... అనుత్తరా ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౬౯. రూపావచరా ధమ్మా... అరూపావచరా ధమ్మా... నియ్యానికా ధమ్మా... నియతా ధమ్మా... సరణా ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౭౦. న రూపావచరా ధమ్మా... న అరూపావచరా ధమ్మా... అనియ్యానికా ధమ్మా... అనియతా ధమ్మా... అరణా ధమ్మా కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి సఙ్గహితా? అరణా ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

సఙ్గహాసఙ్గహపదనిద్దేసో పఠమో.

# ౨. దుతియనయో

### ౧. సఙ్గహితేనఅసఙ్గహితపదనిద్దేసో

౧౭౧. చక్ఖాయతనేన యే ధమ్మా... ఫోట్ఠబ్బాయతనేన యే ధమ్మా... చక్ఖుధాతుయా యే ధమ్మా... ఫోట్ఠబ్బధాతుయా యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన సఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా, తే ధమ్మా కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి అసఙ్గహితా? తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి అట్ఠహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౭౨. చక్ఖువిఞ్ఞాణధాతుయా యే ధమ్మా... సోతవిఞ్ఞాణధాతుయా యే ధమ్మా... ఘానవిఞ్ఞాణధాతుయా యే ధమ్మా... జివ్హావిఞ్ఞాణధాతుయా యే ధమ్మా... కాయవిఞ్ఞాణధాతుయా యే ధమ్మా... మనోధాతుయా యే ధమ్మా... మనోవిఞ్ఞాణధాతుయా యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన సఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా... పే.... తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి ద్వాదసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౭౩. చక్ఖున్ద్రియేన యే ధమ్మా... సోతిన్ద్రియేన యే ధమ్మా... ఘానిన్ద్రియేన యే ధమ్మా... జివ్హిన్ద్రియేన యే ధమ్మా... కాయిన్ద్రియేన యే ధమ్మా... ఇత్థిన్ద్రియేన యే ధమ్మా... పురిసిన్ద్రియేన యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన సఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా...పే.... తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి అట్ఠహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౭౪. అసఞ్ఞాభవేన యే ధమ్మా... ఏకవోకారభవేన యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన సఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా...పే.... తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి తీహాయతనేహి నవహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౭౫. పరిదేవేన యే ధమ్మా... సనిదస్సనసప్పటిఘేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన సఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా...పే.... తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి అట్ఠహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౭౬. అనిదస్సనసప్పటిఘేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన సఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా...పే.... తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౭౭. సనిదస్సనేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన సఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా...పే.... తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి అట్ఠహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౧౭౮. సప్పటిఘేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... ఉపాదాధమ్మేహి యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన సఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా, తే ధమ్మా కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి అసఙ్గహితా? తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

దసాయతనా సత్తరస ధాతుయో,

సత్తిన్ద్రియా అసఞ్ఞాభవో ఏకవోకారభవో;

పరిదేవో సనిదస్సనసప్పటిఘం,

అనిదస్సనం పునదేవ [పునరేవ (పీ.)] సప్పటిఘం ఉపాదాతి.

సఙ్గహితేనఅసఙ్గహితపదనిద్దేసో దుతియో.

## ౩. తతియనయో

### ౩. అసఙ్గహితేనసఙ్గహితపదనిద్దేసో

౧౭౯. వేదనాక్ఖన్ధేన యే ధమ్మా… సఞ్ఞాక్ఖన్ధేన యే ధమ్మా… సఙ్ఖారక్ఖన్ధేన యే ధమ్మా… సముదయసచ్చేన యే ధమ్మా… మగ్గసచ్చేన యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన సఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన సఙ్గహితా, తే ధమ్మా కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి సఙ్గహితా? తే ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితా.

౧౮౦. నిరోధసచ్చేన యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన సఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన సఙ్గహితా… పే… తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితా.

౧౮౧. జీవితిన్ద్రియేన యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన సఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన సఙ్గహితా… పే… తే ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా ద్వీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితా.

౧౮౨. ఇత్థిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… పురిసిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… సుఖిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… దుక్ఖిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… సోమనస్సిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… దోమనస్సిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… ఉపేక్ఖిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… సద్ధిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… వీరియిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… సతిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… సమాధిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… పఞ్ఞిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… అనఞ్ఞాతఞ్ఞస్సామీతిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… అఞ్ఞిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… అఞ్ఞాతావిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… అవిజ్జాయ యే ధమ్మా… అవిజ్జాపచ్చయా సఙ్ఖారేన యే ధమ్మా… సళాయతనపచ్చయా ఫస్సేన యే ధమ్మా… ఫస్సపచ్చయా వేదనాయ యే ధమ్మా… వేదనాపచ్చయా తణ్హాయ యే ధమ్మా… తణ్హాపచ్చయా ఉపాదానేన యే ధమ్మా… కమ్మభవేన [ఉపాదానపచ్చయా కమ్మభవేన (స్యా॰)] యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన సఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన సఙ్గహితా…పే… తే ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితా.

౧౮౩. జాతియా యే ధమ్మా… జరాయ యే ధమ్మా… మరణేన యే ధమ్మా… ఝానేన యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన సఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన సఙ్గహితా…పే… తే ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా ద్వీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితా.

౧౮౪. సోకేన యే ధమ్మా… దుక్ఖేన యే ధమ్మా… దోమనస్సేన యే ధమ్మా… ఉపాయాసేన యే ధమ్మా… సతిపట్ఠానేన యే ధమ్మా… సమ్మప్పధానేన యే ధమ్మా… అప్పమఞ్ఞాయ యే ధమ్మా… పఞ్చహి ఇన్ద్రియేహి యే ధమ్మా… పఞ్చహి బలేహి యే ధమ్మా… సత్తహి బోజ్ఝఙ్గేహి యే ధమ్మా… అరియేన అట్ఠఙ్గికేన మగ్గేన యే ధమ్మా… ఫస్సేన యే ధమ్మా… వేదనాయ యే ధమ్మా… సఞ్ఞాయ యే ధమ్మా… చేతనాయ యే ధమ్మా… అధిమోక్ఖేన యే ధమ్మా… మనసికారేన యే ధమ్మా… హేతూహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… హేతూహి చేవ సహేతుకేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా… హేతూహి చేవ హేతుసమ్పయుత్తేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన

సఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన సఙ్గహితా…పే॰… తే ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితా.

౧౮౫. అప్పచ్చయేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అసఙ్ఖతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన సఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన సఙ్గహితా…పే॰… తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితా.

౧౮౬. ఆసవేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… ఆసవేహి చేవ సాసవేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా… ఆసవేహి చేవ ఆసవసమ్పయుత్తేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన సఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన సఙ్గహితా… తే ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితా.

౧౮౭. సంయోజనేహి … గన్థేహి… ఓఘేహి… యోగేహి… నీవరణేహి… పరామాసేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… పరామాసేహి చేవ పరామట్ఠేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన సఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన సఙ్గహితా… తే ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితా.

౧౮౮. చేతసికేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… చిత్తసమ్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… చిత్తసంసట్ఠేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… చిత్తసంసట్ఠసముట్ఠానేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… చిత్తసంసట్ఠసముట్ఠానసహభూహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… చిత్తసంసట్ఠసముట్ఠానానుపరివత్తీహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన సఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన సఙ్గహితా…పే॰… తే ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితా.

౧౮౯. చిత్తసహభూమి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… చిత్తానుపరివత్తీహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన సఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన సఙ్గహితా…పే॰… తే ధమ్మా న కేహిచి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితా.

౧౯౦. ఉపాదానేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… కిలేసేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… కిలేసేహి చేవ సంకిలేసికేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా… కిలేసేహి చేవ సంకిలిట్ఠేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా… కిలేసేహి చేవ కిలేససమ్పయుత్తేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన సఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన సఙ్గహితా, తే ధమ్మా కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి సఙ్గహితా? తే ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితా.

తయో ఖన్ధా తథా సచ్చా, ఇన్ద్రియాని చ సోళస;
పదాని పచ్చయాకారే, చుద్దసూపరి చుద్దస.

సమతింస పదా హోన్తి, గోచ్ఛకేసు దసస్వథ;

దుపే చూళన్తరదుకా [చుల్లన్తరదుకా (సీ॰)], అట్ఠ హోన్తి మహన్తరాతి.

అసఙ్గహితేనసఙ్గహితపదనిద్దేసో తతియో.

# ౪. చతుత్థనయో

## ౪. సఙ్గహితేనసఙ్గహితపదనిద్దేసో

౧౯౧. సముదయసచ్చేన యే ధమ్మా… మగ్గసచ్చేన యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన సఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన సఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన సఙ్గహితా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన సఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన సఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన సఙ్గహితా, తే ధమ్మా కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి సఙ్గహితా? తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితా.

౧౯౨. ఇత్థిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… పురిసిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… సుఖిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… దుక్ఖిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… సోమనస్సిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… దోమనస్సిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… ఉపేక్ఖిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… సద్ధిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… వీరియిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… సతిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… సమాధిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… పఞ్ఞిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… అనఞ్ఞాతఞ్ఞస్సామీతిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… అఞ్ఞిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… అఞ్ఞాతావిన్ద్రియేన యే ధమ్మా….

అవిజ్జాయ యే ధమ్మా… అవిజ్జాపచ్చయా సఙ్ఖారేన యే ధమ్మా… సళాయతనపచ్చయా ఫస్సేన యే ధమ్మా… వేదనాపచ్చయా తణ్హాయ యే ధమ్మా… తణ్హాపచ్చయా ఉపాదానేన యే ధమ్మా… కమ్మభవేన యే ధమ్మా… సోకేన యే ధమ్మా… పరిదేవేన యే ధమ్మా… దుక్ఖేన యే ధమ్మా… దోమనస్సేన యే ధమ్మా… ఉపాయాసేన యే ధమ్మా….

సతిపట్ఠానేన యే ధమ్మా… సమ్మప్పధానేన యే ధమ్మా… అప్పమఞ్ఞాయ యే ధమ్మా… పఞ్చహి ఇన్ద్రియేహి యే ధమ్మా… పఞ్చహి బలేహి యే ధమ్మా… సత్తహి బోజ్ఝఙ్గేహి యే ధమ్మా… అరియేన అట్ఠఙ్గికేన మగ్గేన యే ధమ్మా… ఫస్సేన యే ధమ్మా… చేతనాయ యే ధమ్మా… అధిమోక్ఖేన యే ధమ్మా… మనసికారేన యే ధమ్మా ….

హేతూహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… హేతూహి చేవ సహేతుకేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా… హేతూహి చేవ హేతుసమ్పయుత్తేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా… ఆసవేహి… సంయోజనేహి… గన్థేహి… ఓఘేహి… యోగేహి… నీవరణేహి… పరామాసేహి… ఉపాదానేహి… కిలేసేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… కిలేసేహి చేవ సంకిలేసికేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా… కిలేసేహి చేవ సంకిలిట్ఠేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా… కిలేసేహి చేవ కిలేససమ్పయుత్తేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన సఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన సఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన సఙ్గహితా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన సఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన సఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన సఙ్గహితా, తే ధమ్మా కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి సఙ్గహితా? తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితా.

ద్వే సచ్చా పన్నరసిన్ద్రియా, ఏకాదస పటిచ్చపదా;
ఉద్ధం పున ఏకాదస, గోచ్ఛకపదమేత్థ తింసవిధాతి [తింసవిధన్తి (పీ.)].

సఙ్గహితేనసఙ్గహితపదనిద్దేసో చతుత్థో.

# ౫. పఞ్చమనయో

## ౧. అసఙ్గహితేనఅసఙ్గహితపదనిద్దేసో

**౧౯౩.** రూపక్ఖన్ధేన యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా, తే ధమ్మా కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి అసఙ్గహితా? తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౧౯౪.** వేదనాక్ఖన్ధేన యే ధమ్మా... సఞ్ఞాక్ఖన్ధేన యే ధమ్మా... సఙ్ఖారక్ఖన్ధేన యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా...పే.... తే ధమ్మా ద్వీహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౧౯౫.** విఞ్ఞాణక్ఖన్ధేన యే ధమ్మా... మనాయతనేన యే ధమ్మా... చక్ఖువిఞ్ఞాణధాతుయా యే ధమ్మా...పే.... మనోధాతుయా యే ధమ్మా... మనోవిఞ్ఞాణధాతుయా యే ధమ్మా... మనిన్ద్రియేన యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా...పే.... తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి ఏకాదసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౧౯౬.** చక్ఖాయతనేన యే ధమ్మా...పే.... ఫోట్ఠబ్బాయతనేన యే ధమ్మా... చక్ఖుధాతుయా యే ధమ్మా...పే.... ఫోట్ఠబ్బధాతుయా యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా...పే.... తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి అట్ఠహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౧౯౭.** ధమ్మాయతనేన యే ధమ్మా... ధమ్మధాతుయా యే ధమ్మా... ఇత్థిన్ద్రియేన యే ధమ్మా... పురిసిన్ద్రియేన యే ధమ్మా... జీవితిన్ద్రియేన యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా...పే.... తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౧౯౮.** సముదయసచ్చేన యే ధమ్మా... మగ్గసచ్చేన యే ధమ్మా... నిరోధసచ్చేన యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా...పే.... తే ధమ్మా ద్వీహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౧౯౯.** చక్ఖున్ద్రియేన యే ధమ్మా...పే.... కాయిన్ద్రియేన యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా...పే.... తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి అట్ఠహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౨౦౦**. సుఖిన్ద్రియేన యే ధమ్మా... దుక్ఖిన్ద్రియేన యే ధమ్మా... సోమనస్సిన్ద్రియేన యే ధమ్మా... దోమనస్సిన్ద్రియేన యే ధమ్మా... ఉపేక్ఖిన్ద్రియేన యే ధమ్మా... సద్ధిన్ద్రియేన యే ధమ్మా... వీరియిన్ద్రియేన యే ధమ్మా... సతిన్ద్రియేన యే ధమ్మా... సమాధిన్ద్రియేన యే ధమ్మా... పఞ్ఞిన్ద్రియేన యే ధమ్మా... అనఞ్ఞాతఞ్ఞస్సామీతిన్ద్రియేన యే ధమ్మా... అఞ్ఞిన్ద్రియేన యే ధమ్మా... అఞ్ఞాతావిన్ద్రియేన యే ధమ్మా... అవిజ్జాయ యే ధమ్మా... అవిజ్జాపచ్చయా సఙ్ఖారేన యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... పే॰... తే ధమ్మా ద్వీహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౨౦౧**. సఙ్ఖారపచ్చయా విఞ్ఞాణేన యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా...పే॰... తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి ఏకాదసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౨౦౨**. విఞ్ఞాణపచ్చయా నామరూపేన యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా...పే॰... తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౨౦౩**. నామరూపపచ్చయా సళాయతనేన యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా...పే॰... తే ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా అసఙ్గహితా.

**౨౦౪**. సళాయతనపచ్చయా ఫస్సేన యే ధమ్మా... ఫస్సపచ్చయా వేదనాయ యే ధమ్మా... వేదనాపచ్చయా తణ్హాయ యే ధమ్మా... తణ్హాపచ్చయా ఉపాదానేన యే ధమ్మా... కమ్మభవేన యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా...పే॰... తే ధమ్మా ద్వీహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౨౦౫**. అరూపభవేన యే ధమ్మా... నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాభవేన యే ధమ్మా ... చతువోకారభవేన యే ధమ్మా... ఇద్ధిపాదేన యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా...పే॰... తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౨౦౬**. అసఞ్ఞాభవేన యే ధమ్మా... ఏకవోకారభవేన యే ధమ్మా... జాతియా యే ధమ్మా... జరాయ యే ధమ్మా... మరణేన యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా , తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా...పే॰... తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౨౦౭**. పరిదేవేన యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా...పే॰... తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి అట్ఠహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౨౦౮. సోకేన యే ధమ్మా… దుక్ఖేన యే ధమ్మా… దోమనస్సేన యే ధమ్మా… ఉపాయాసేన యే ధమ్మా… సతిపట్ఠానేన యే ధమ్మా… సమ్మప్పధానేన యే ధమ్మా… ఝానేన యే ధమ్మా… అప్పమఞ్ఞాయ యే ధమ్మా… పఞ్చహి ఇన్ద్రియేహి యే ధమ్మా… పఞ్చహి బలేహి యే ధమ్మా… సత్తహి బోజ్ఝఙ్గేహి యే ధమ్మా… అరియేన అట్ఠఙ్గికేన మగ్గేన యే ధమ్మా… ఫస్సేన యే ధమ్మా… వేదనాయ యే ధమ్మా… సఞ్ఞాయ యే ధమ్మా… చేతనాయ యే ధమ్మా… అధిమోక్ఖేన యే ధమ్మా … మనసికారేన యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా…పే॰… తే ధమ్మా ద్వీహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౨౦౯. చిత్తేన యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా…పే॰… తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి ఏకాదసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

### ౧. తికం

౨౧౦. కుసలేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అకుసలేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… సుఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… దుక్ఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అదుక్ఖమసుఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… విపాకేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… విపాకధమ్మధమ్మేహి యే ధమ్మా… అనుపాదిన్నఅనుపాదానియేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… సంకిలిట్ఠసంకిలేసికేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అసంకిలిట్ఠఅసంకిలేసికేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… సవితక్కసవిచారేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అవితక్కవిచారమత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… పీతిసహగతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… సుఖసహగతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… ఉపేక్ఖాసహగతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… దస్సనేన పహాతబ్బేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… భావనాయ పహాతబ్బేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… దస్సనేన పహాతబ్బహేతుకేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… భావనాయ పహాతబ్బహేతుకేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… ఆచయగామీహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అపచయగామీహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… సేక్ఖేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అసేక్ఖేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… మహగ్గతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అప్పమాణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… పరిత్తారమ్మణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… మహగ్గతారమ్మణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అప్పమాణారమ్మణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… హీనేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… పణీతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… మిచ్ఛత్తనియతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… సమ్మత్తనియతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… మగ్గారమ్మణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… మగ్గహేతుకేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… మగ్గాధిపతీహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అతీతారమ్మణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అనాగతారమ్మణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… పచ్చుప్పన్నారమ్మణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అజ్ఝత్తారమ్మణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… బహిద్ధారమ్మణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అజ్ఝత్తబహిద్ధారమ్మణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా…పే॰… తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౨౧౧. సనిదస్సనసప్పటిఘేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అనిదస్సనసప్పటిఘేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా…పే॰… తే ధమ్మా

చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి అట్ఠహి ధాతూహి అసఙ్గహితా .

## ౨. దుకం

**౨౧౨**. హేతూహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… హేతూహి చేవ సహేతుకేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా… హేతూహి చేవ హేతుసమ్పయుత్తేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా…పే.… తే ధమ్మా ద్వీహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౨౧౩**. సహేతుకేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… హేతుసమ్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… సహేతుకేహి చేవ న చ హేతూహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… హేతుసమ్పయుత్తేహి చేవ న చ హేతూహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… న హేతుసహేతుకేహి [న హేతూ సహేతుకేహి (సీ.), న హేతూహి సహేతుకేహి (స్యా. క.)] ధమ్మేహి యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా…పే.… తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౨౧౪**. అప్పచ్చయేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అసఙ్ఖతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా…పే.… తే ధమ్మా ద్వీహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౨౧౫**. సనిదస్సనేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… సప్పటిఘేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా…పే.… తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి అట్ఠహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౨౧౬**. రూపీహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా…పే.… తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౨౧౭**. అరూపీహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… లోకుత్తరేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా…పే.… తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౨౧౮**. ఆసవేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… ఆసవేహి చేవ సాసవేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా… ఆసవేహి చేవ ఆసవసమ్పయుత్తేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా…పే.… తే ధమ్మా ద్వీహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౨౧౯**. అనాసవేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… ఆసవసమ్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… ఆసవసమ్పయుత్తేహి చేవ నో చ ఆసవేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… ఆసవవిప్పయుత్తేహి అనాసవేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా…పే॰… తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౨౨౦**. సంయోజనేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… గన్థేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… ఓఘేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… యోగేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… నీవరణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… పరామాసేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… పరామాసేహి చేవ పరామట్ఠేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా…పే॰… తే ధమ్మా ద్వీహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౨౨౧**. అపరామట్ఠేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… పరామాససమ్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… పరామాసవిప్పయుత్తేహి అపరామట్ఠేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… సారమ్మణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా , తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా…పే॰… తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౨౨౨**. అనారమ్మణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… నో చిత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… చిత్తవిప్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… చిత్తవిసంసట్ఠేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… చిత్తసముట్ఠానేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… చిత్తసహభూహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… చిత్తానుపరివత్తీహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… బాహిరేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… ఉపాదాధమ్మేహి యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా…పే॰… తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౨౨౩**. చిత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా…పే॰… తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి ఏకాదసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౨౨౪**. చేతసికేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… చిత్తసమ్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… చిత్తసంసట్ఠేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… చిత్తసంసట్ఠసముట్ఠానేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… చిత్తసంసట్ఠసముట్ఠానసహభూహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… చిత్తసంసట్ఠసముట్ఠానానుపరివత్తీహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా…పే॰… తే ధమ్మా ద్వీహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౨౨౫**. అజ్ఝత్తికేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా…పే॰… తే ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా అసఙ్గహితా.

**౨౨౯**. ఉపాదానేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... కిలేసేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... కిలేసేహి చేవ సంకిలేసికేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా... కిలేసేహి చేవ సంకిలిట్ఠేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా... కిలేసేహి చేవ కిలేససమ్పయుత్తేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా...పే.... తే ధమ్మా ద్వీహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౨౨౭**. అసంకిలేసికేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... సంకిలిట్ఠేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... కిలేససమ్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... సంకిలిట్ఠేహి చేవ నో చ కిలేసేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... కిలేససమ్పయుత్తేహి చేవ నో చ కిలేసేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... కిలేసవిప్పయుత్తేహి అసంకిలేసికేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... దస్సనేన పహాతబ్బేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... భావనాయ పహాతబ్బేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... దస్సనేన పహాతబ్బహేతుకేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... భావనాయ పహాతబ్బహేతుకేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... సవితక్కేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... సవిచారేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... సప్పీతికేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... పీతిసహగతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... సుఖసహగతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... ఉపేక్ఖాసహగతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... న కామావచరేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... రూపావచరేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... అరూపావచరేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... అపరియాపన్నేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... నియ్యానికేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... నియతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... అనుత్తరేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... సరణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా, తే ధమ్మా కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి అసఙ్గహితా? తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

రూపఞ్చ ధమ్మాయతనం ధమ్మధాతు, ఇత్థిపుమం జీవితం నామరూపం;
ద్వే భవా జాతి జరా మచ్చురూపం, అనారమ్మణం నో చిత్తం చిత్తేన విప్పయుత్తం.

విసంసట్ఠం సముట్ఠాన-సహభు అనుపరివత్తి;
బాహిరం ఉపాదా ద్వే, విసయో [ద్వేవీసతి (స్యా.)] ఏసనయో సుబుద్ధో.

అసఙ్గహితేనఅసఙ్గహితపదనిద్దేసో పఞ్చమో.

# ౬. ఛట్ఠనయో

## ౬. సమ్పయోగవిప్పయోగపదనిద్దేసో

### ౧. ఖన్ధో

**౨౨౮**. రూపక్ఖన్ధో కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి సమ్పయుత్తోతి? నత్థి. కతిహి విప్పయుత్తో? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి విప్పయుత్తో; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తో.

**౨౨౯**. వేదనాక్ఖన్ధో... సఞ్ఞాక్ఖన్ధో... సఙ్ఖారక్ఖన్ధో తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి సమ్పయుత్తో; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తో. కతిహి విప్పయుత్తో? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి విప్పయుత్తో; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తో.

**౨౩౦**. విఞ్ఞాణక్ఖన్ధో తీహి ఖన్ధేహి సమ్పయుత్తో; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తో. కతిహి విప్పయుత్తో? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి విప్పయుత్తో; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తో.

### ౨. ఆయతనం

**౨౩౧**. చక్ఖాయతనం...పే.... ఫోట్ఠబ్బాయతనం...పే.... సమ్పయుత్తన్తి? నత్థి. కతిహి విప్పయుత్తం ? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి విప్పయుత్తం; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తం.

**౨౩౨**. మనాయతనం తీహి ఖన్ధేహి సమ్పయుత్తం; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తం. కతిహి విప్పయుత్తం? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి విప్పయుత్తం; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తం.

### ౩. ధాతు

**౨౩౩**. చక్ఖుధాతు ...పే.... ఫోట్ఠబ్బధాతు...పే.... సమ్పయుత్తాతి? నత్థి. కతిహి విప్పయుత్తా? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౨౩౪**. చక్ఖువిఞ్ఞాణధాతు...పే.... మనోధాతు... మనోవిఞ్ఞాణధాతు తీహి ఖన్ధేహి సమ్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా. కతిహి విప్పయుత్తా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

### ౪. సచ్చాది

౨౩౫. సముదయసచ్చం... మగ్గసచ్చం తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సమ్పయుత్తం; ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తం. కతిహి విప్పయుత్తం? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తం; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తం.

౨౩౬. నిరోధసచ్చం... చక్ఖున్ద్రియం...పే.... కాయిన్ద్రియం... ఇత్థిన్ద్రియం... పురిసిన్ద్రియం...పే.... సమ్పయుత్తన్తి? నత్థి. కతిహి విప్పయుత్తం? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి విప్పయుత్తం; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తం.

౨౩౭. మనిన్ద్రియం తీహి ఖన్ధేహి సమ్పయుత్తం; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తం. కతిహి విప్పయుత్తం? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి విప్పయుత్తం; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తం.

౨౩౮. సుఖిన్ద్రియం... దుక్ఖిన్ద్రియం... సోమనస్సిన్ద్రియం... దోమనస్సిన్ద్రియం తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సమ్పయుత్తం; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తం. కతిహి విప్పయుత్తం? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తం; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తం.

౨౩౯. ఉపేక్ఖిన్ద్రియం తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఛహి ధాతూహి సమ్పయుత్తం; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తం. కతిహి విప్పయుత్తం? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి ఏకాదసహి ధాతూహి విప్పయుత్తం ; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తం.

౨౪౦. సద్ధిన్ద్రియం... వీరియిన్ద్రియం... సతిన్ద్రియం... సమాధిన్ద్రియం... పఞ్ఞిన్ద్రియం... అనఞ్ఞాతఞ్ఞస్సామీతిన్ద్రియం... అఞ్ఞిన్ద్రియం... అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం... అవిజ్జా... అవిజ్జాపచ్చయా సఙ్ఖారా తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సమ్పయుత్తా; ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా. కతిహి విప్పయుత్తా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

౨౪౧. సఙ్ఖారపచ్చయా విఞ్ఞాణం తీహి ఖన్ధేహి సమ్పయుత్తం; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తం. కతిహి విప్పయుత్తం? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి విప్పయుత్తం; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తం.

౨౪౨. సళాయతనపచ్చయా ఫస్సో తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి సమ్పయుత్తో; ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తో. కతిహి విప్పయుత్తో? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి విప్పయుత్తో; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తో.

౨౪౩. ఫస్సపచ్చయా వేదనా తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి సమ్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా. కతిహి విప్పయుత్తా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా ; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

౨౪౪. వేదనాపచ్చయా తణ్హా... తణ్హాపచ్చయా ఉపాదానం... కమ్మభవో తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సమ్పయుత్తో; ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తో. కతిహి విప్పయుత్తో ? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తో; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తో.

౨౪౫. రూపభవో...పే.... సమ్పయుత్తోతి? నత్థి. కతిహి విప్పయుత్తో? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి తీహి ధాతూహి విప్పయుత్తో.

౨౪౬. అరూపభవో... నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాభవో... చతువోకారభవో...పే.... సమ్పయుత్తోతి? నత్థి. కతిహి విప్పయుత్తో? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తో; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తో.

౨౪౭. అసఞ్ఞాభవో... ఏకవోకారభవో... పరిదేవో...పే.... సమ్పయుత్తోతి? నత్థి. కతిహి విప్పయుత్తో? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి విప్పయుత్తో; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తో.

౨౪౮. సోకో... దుక్ఖం... దోమనస్సం తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సమ్పయుత్తం; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తం. కతిహి విప్పయుత్తం? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తం; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తం.

౨౪౯. ఉపాయాసో... సతిపట్ఠానం... సమ్మప్పధానం తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సమ్పయుత్తం; ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తం. కతిహి విప్పయుత్తం? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తం; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తం.

౨౫౦. ఇద్ధిపాదో ద్వీహి ఖన్ధేహి సమ్పయుత్తో; ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తో. కతిహి విప్పయుత్తో? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తో; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తో.

౨౫౧. ఝానం ద్వీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సమ్పయుత్తం; ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తం. కతిహి విప్పయుత్తం? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తం; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తం.

౨౫౨. అప్పమఞ్ఞా... పఞ్చిన్ద్రియాని... పఞ్చ బలాని... సత్త బోజ్ఝఙ్గా... అరియో అట్ఠఙ్గికో మగ్గో తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సమ్పయుత్తో; ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తో. కతిహి విప్పయుత్తో? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తో; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తో.

౨౫౩. ఫస్సో ... చేతనా... మనసికారో తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి సమ్పయుత్తో; ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తో. కతిహి విప్పయుత్తో? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి

ధాతూహి విప్పయుత్తో; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తో.

**౨౩౪**. వేదనా... సఞ్ఞా తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి సమ్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా. కతిహి విప్పయుత్తా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౨౩౫**. చిత్తం తీహి ఖన్ధేహి సమ్పయుత్తం; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తం. కతిహి విప్పయుత్తం? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి విప్పయుత్తం; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తం.

**౨౩౬**. అధిమోక్ఖో తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ద్వీహి ధాతూహి సమ్పయుత్తో; ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తో. కతిహి విప్పయుత్తో? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి పన్నరసహి ధాతూహి విప్పయుత్తో; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తో.

### ౩. తికం

**౨౩౭**. కుసలా ధమ్మా... అకుసలా ధమ్మా కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి సమ్పయుత్తాతి? నత్థి. కతిహి విప్పయుత్తా ? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౨౩౮**. సుఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తా ధమ్మా... దుక్ఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తా ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన సమ్పయుత్తా ; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా. కతిహి విప్పయుత్తా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి పన్నరసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౨౩౯**. అదుక్ఖమసుఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తా ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన సమ్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా. కతిహి విప్పయుత్తా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి ఏకాదసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౨౪౦**. విపాకా ధమ్మా...పే.... సమ్పయుత్తాతి? నత్థి. కతిహి విప్పయుత్తా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౨౪౧**. విపాకధమ్మధమ్మా... సంకిలిట్ఠసంకిలేసికా ధమ్మా...పే.... సమ్పయుత్తాతి? నత్థి. కతిహి విప్పయుత్తా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౨౪౨**. నేవవిపాకనవిపాకధమ్మధమ్మా... అనుపాదిన్నుపాదానియా ధమ్మా...పే.... సమ్పయుత్తాతి ? నత్థి. కతిహి విప్పయుత్తా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి పఞ్చహి ధాతూహి విప్పయుత్తా.

**౨౬౩**. అనుపాదిన్నఅనుపాదానియా ధమ్మా... అసంకిలిట్ఠఅసంకిలేసికా ధమ్మా...పే.... సమ్పయుత్తాతి? నత్థి. కతిహి విప్పయుత్తా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి ఛహి ధాతూహి విప్పయుత్తా.

**౨౬౪**. సవితక్కసవిచారా ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా. కతిహి విప్పయుత్తా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి పన్నరసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౨౬౫**. అవితక్కవిచారమత్తా ధమ్మా... పీతిసహగతా ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా. కతిహి విప్పయుత్తా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౨౬౬**. అవితక్కఅవిచారా ధమ్మా...పే.... సమ్పయుత్తాతి? నత్థి. కతిహి విప్పయుత్తా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి ఏకాయ ధాతుయా విప్పయుత్తా.

**౨౬౭**. సుఖసహగతా ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన సమ్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా. కతిహి విప్పయుత్తా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి పన్నరసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౨౬౮**. ఉపేక్ఖాసహగతా ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన సమ్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా. కతిహి విప్పయుత్తా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి ఏకాదసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౨౬౯**. దస్సనేన పహాతబ్బా ధమ్మా భావనాయ పహాతబ్బా ధమ్మా... దస్సనేన పహాతబ్బహేతుకా ధమ్మా... భావనాయ పహాతబ్బహేతుకా ధమ్మా... ఆచయగామినో ధమ్మా... అపచయగామినో ధమ్మా... సేక్ఖా ధమ్మా... అసేక్ఖా ధమ్మా... మహగ్గతా ధమ్మా...పే.... సమ్పయుత్తాతి? నత్థి. కతిహి విప్పయుత్తా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౨౭౦**. అప్పమాణా ధమ్మా... పణీతా ధమ్మా...పే.... సమ్పయుత్తాతి? నత్థి. కతిహి విప్పయుత్తా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి ఛహి ధాతూహి విప్పయుత్తా.

**౨౭౧**. పరిత్తారమ్మణా ధమ్మా...పే.... సమ్పయుత్తాతి? నత్థి. కతిహి విప్పయుత్తా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౨౭౨**. మహగ్గతారమ్మణా ధమ్మా... అప్పమాణారమ్మణా ధమ్మా... హీనా ధమ్మా... మిచ్ఛత్తనియతా ధమ్మా... సమ్మత్తనియతా ధమ్మా... మగ్గారమ్మణా ధమ్మా... మగ్గహేతుకా ధమ్మా... మగ్గాధిపతినో ధమ్మా...పే....

సమ్పయుత్తాతి? నత్థి. కతిహి విప్పయుత్తా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౨౬౩**. అనుప్పన్నా ధమ్మా...పే.... సమ్పయుత్తాతి? నత్థి. కతిహి విప్పయుత్తా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి పఞ్చహి ధాతూహి విప్పయుత్తా.

**౨౬౪**. అతీతారమ్మణా ధమ్మా...పే.... అనాగతారమ్మణా ధమ్మా...పే.... సమ్పయుత్తాతి? నత్థి. కతిహి విప్పయుత్తా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౨౬౫**. పచ్చుప్పన్నారమ్మణా ధమ్మా... అజ్ఝత్తారమ్మణా ధమ్మా... బహిద్ధారమ్మణా ధమ్మా... అజ్ఝత్తబహిద్ధారమ్మణా ధమ్మా...పే.... సమ్పయుత్తాతి? నత్థి. కతిహి విప్పయుత్తా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౨౬౬**. సనిదస్సనసప్పటిఘా ధమ్మా... అనిదస్సనసప్పటిఘా ధమ్మా...పే.... సమ్పయుత్తాతి ? నత్థి. కతిహి విప్పయుత్తా? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

### ౬. దుకం

**౨౬౭**. హేతూ ధమ్మా... హేతూ చేవ సహేతుకా చ ధమ్మా... హేతూ చేవ హేతుసమ్పయుత్తా చ ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సమ్పయుత్తా; ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా. కతిహి విప్పయుత్తా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౨౬౮**. సహేతుకా ధమ్మా... హేతుసమ్పయుత్తా ధమ్మా...పే.... సమ్పయుత్తాతి? నత్థి. కతిహి విప్పయుత్తా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౨౬౯**. సహేతుకా చేవ న చ హేతూ ధమ్మా... హేతుసమ్పయుత్తా చేవ న చ హేతూ ధమ్మా... న హేతుసహేతుకా ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా. కతిహి విప్పయుత్తా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౨౭౦**. అప్పచ్చయా ధమ్మా... అసఙ్ఖతా ధమ్మా... సనిదస్సనా ధమ్మా... సప్పటిఘా ధమ్మా... రూపినో ధమ్మా... పే.... సమ్పయుత్తాతి? నత్థి. కతిహి విప్పయుత్తా? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౨౮౧**. లోకుత్తరా ధమ్మా...పే.... సమ్పయుత్తాతి? నత్థి. కతిహి విప్పయుత్తా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి ఛహి ధాతూహి విప్పయుత్తా.

**౨౮౨**. ఆసవా ధమ్మా... ఆసవా చేవ సాసవా చ ధమ్మా... ఆసవా చేవ ఆసవసమ్పయుత్తా చ ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సమ్పయుత్తా; ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా. కతిహి విప్పయుత్తా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౨౮౩**. అనాసవా ధమ్మా... ఆసవవిప్పయుత్తా అనాసవా ధమ్మా...పే.... సమ్పయుత్తాతి? నత్థి. కతిహి విప్పయుత్తా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి ఛహి ధాతూహి విప్పయుత్తా.

**౨౮౪**. ఆసవసమ్పయుత్తా ధమ్మా...పే.... సమ్పయుత్తాతి? నత్థి. కతిహి విప్పయుత్తా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౨౮౫**. ఆసవసమ్పయుత్తా చేవ నో చ ఆసవా ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా. కతిహి విప్పయుత్తా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౨౮౬**. సంయోజనా ధమ్మా... గన్థా ధమ్మా... ఓఘా ధమ్మా... యోగా ధమ్మా... నీవరణా ధమ్మా... పరామాసా ధమ్మా... పరామాసా చేవ పరామట్ఠా చ ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సమ్పయుత్తా; ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా. కతిహి విప్పయుత్తా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౨౮౭**. అపరామట్ఠా ధమ్మా... పరామాసవిప్పయుత్తా అపరామట్ఠా ధమ్మా సమ్పయుత్తాతి? నత్థి. కతిహి విప్పయుత్తా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి ఛహి ధాతూహి విప్పయుత్తా.

**౨౮౮**. పరామాససమ్పయుత్తా ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా. కతిహి విప్పయుత్తా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౨౮౯**. సారమ్మణా ధమ్మా...పే.... సమ్పయుత్తాతి? నత్థి. కతిహి విప్పయుత్తా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౨౯౦**. అనారమ్మణా ధమ్మా... చిత్తవిప్పయుత్తా ధమ్మా... చిత్తవిసంసట్ఠా ధమ్మా... ఉపాదా ధమ్మా...పే.... సమ్పయుత్తాతి? నత్థి. కతిహి విప్పయుత్తా? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

౨౯౧. చిత్తా ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి సమ్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా. కతిహి విప్పయుత్తా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

౨౯౨. చేతసికా ధమ్మా… చిత్తసమ్పయుత్తా ధమ్మా… చిత్తసంసట్ఠా ధమ్మా… చిత్తసంసట్ఠసముట్ఠానా ధమ్మా… చిత్తసంసట్ఠసముట్ఠానసహభునో ధమ్మా… చిత్తసంసట్ఠసముట్ఠానానుపరివత్తినో ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి సమ్పయుత్తా. కతిహి విప్పయుత్తా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

౨౯౩. అనుపాదిన్నా ధమ్మా…పే.… సమ్పయుత్తాతి? నత్థి. కతిహి విప్పయుత్తా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి పఞ్చహి ధాతూహి విప్పయుత్తా.

౨౯౪. ఉపాదానా ధమ్మా… కిలేసా ధమ్మా… కిలేసా చేవ సంకిలేసికా చ ధమ్మా… కిలేసా చేవ సంకిలిట్ఠా చ ధమ్మా… కిలేసా చేవ కిలేససమ్పయుత్తా చ ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సమ్పయుత్తా; ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా. కతిహి విప్పయుత్తా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

౨౯౫. అసంకిలేసికా ధమ్మా… కిలేసవిప్పయుత్తా అసంకిలేసికా ధమ్మా…పే.… సమ్పయుత్తాతి ? నత్థి. కతిహి విప్పయుత్తా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి ఛహి ధాతూహి విప్పయుత్తా.

౨౯౬. సంకిలిట్ఠా ధమ్మా… కిలేససమ్పయుత్తా ధమ్మా…పే.… సమ్పయుత్తాతి? నత్థి. కతిహి విప్పయుత్తా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

౨౯౭. సంకిలిట్ఠా చేవ నో చ కిలేసా ధమ్మా… కిలేససమ్పయుత్తా చేవ నో చ కిలేసా ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా. కతిహి విప్పయుత్తా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

౨౯౮. దస్సనేన పహాతబ్బా ధమ్మా… భావనాయ పహాతబ్బా ధమ్మా… దస్సనేన పహాతబ్బహేతుకా ధమ్మా… భావనాయ పహాతబ్బహేతుకా ధమ్మా… సమ్పయుత్తాతి? నత్థి. కతిహి విప్పయుత్తా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

౨౯౯. సవితక్కా ధమ్మా… సవిచారా ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా. కతిహి విప్పయుత్తా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి పన్నరసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౩౦౦**. అవితక్కా ధమ్మా... అవిచారా ధమ్మా...పే.... సమ్పయుత్తాతి? నత్థి. కతిహి విప్పయుత్తా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి ఏకాయ ధాతుయా విప్పయుత్తా.

**౩౦౧**. సప్పీతికా ధమ్మా... పీతిసహగతా ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా. కతిహి విప్పయుత్తా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౩౦౨**. సుఖసహగతా ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన సమ్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా. కతిహి విప్పయుత్తా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి పన్నరసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౩౦౩**. ఉపేక్ఖాసహగతా ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన సమ్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా. కతిహి విప్పయుత్తా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి ఏకాదసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౩౦౪**. న కామావచరా ధమ్మా... అపరియాపన్నా ధమ్మా... అనుత్తరా ధమ్మా...పే.... సమ్పయుత్తాతి? నత్థి. కతిహి విప్పయుత్తా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి ఛహి ధాతూహి విప్పయుత్తా.

**౩౦౫**. రూపావచరా ధమ్మా... అరూపావచరా ధమ్మా... నియ్యానికా ధమ్మా... నియతా ధమ్మా... సరణా ధమ్మా కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి సమ్పయుత్తాతి? నత్థి. కతిహి విప్పయుత్తా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

ధమ్మాయతనం ధమ్మధాతు, దుక్ఖసచ్చఞ్చ జీవితం;
సళాయతనం నామరూపం, చత్తారో చ మహాభవా.

జాతి జరా చ మరణం, తికేస్వేకూనవీసతి;
గోచ్ఛకేసు చ పఞ్ఞాస, అట్ఠ చూళన్తరే పదా.

మహన్తరే పన్నరస, అట్ఠారస తతో పరే;
తేవీస పదసతం ఏతం, సమ్పయోగే న లబ్భతీతి.

సమ్పయోగవిప్పయోగపదనిద్దేసో ఛట్ఠో.

# ౭. సత్తమనయో

## ౭. సమ్పయుత్తేనవిప్పయుత్తపదనిద్దేసో

**౩౦౬**. వేదనాక్ఖన్ధేన యే ధమ్మా… సఞ్ఞాక్ఖన్ధేన యే ధమ్మా… సఙ్ఖారక్ఖన్ధేన యే ధమ్మా… విఞ్ఞాణక్ఖన్ధేన యే ధమ్మా… మనాయతనేన యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తే ధమ్మా కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి విప్పయుత్తా? తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౩౦౭**. చక్ఖువిఞ్ఞాణధాతుయా యే ధమ్మా…పే… మనోధాతుయా యే ధమ్మా… మనోవిఞ్ఞాణధాతుయా యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి ఏకాయ ధాతుయా విప్పయుత్తా.

**౩౦౮**. మనిన్ద్రియేన యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౩౦౯**. ఉపేక్ఖిన్ద్రియేన యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి పఞ్చహి ధాతూహి విప్పయుత్తా.

**౩౧౦**. సఙ్ఖారపచ్చయా విఞ్ఞాణేన యే ధమ్మా… సళాయతనపచ్చయా ఫస్సేన యే ధమ్మా… ఫస్సపచ్చయా వేదనాయ యే ధమ్మా… ఫస్సేన యే ధమ్మా… వేదనాయ యే ధమ్మా… సఞ్ఞాయ యే ధమ్మా… చేతనాయ యే ధమ్మా… చిత్తేన యే ధమ్మా… మనసికారేన యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౩౧౧**. అధిమోక్ఖేన యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి ఏకాయ ధాతుయా విప్పయుత్తా.

**౩౧౨**. అదుక్ఖమసుఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… ఉపేక్ఖాసహగతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి పఞ్చహి ధాతూహి విప్పయుత్తా.

**౩౧౩**. సవితక్కసవిచారేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి ఏకాయ ధాతుయా విప్పయుత్తా.

**౩౧౪**. చిత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... చేతసికేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... చిత్తసమ్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా ... చిత్తసంసట్ఠేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... చిత్తసంసట్ఠసముట్ఠానేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... చిత్తసంసట్ఠసముట్ఠానసహభూహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... చిత్తసంసట్ఠసముట్ఠానానుపరివత్తీహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౩౧౫**. సవితక్కేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... సవిచారేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి ఏకాయ ధాతుయా విప్పయుత్తా.

**౩౧౬**. ఉపేక్ఖాసహగతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తే ధమ్మా కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి విప్పయుత్తా? తే ధమ్మా న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి పఞ్చహి ధాతూహి విప్పయుత్తా.

ఖన్ధా చతురో ఆయతనఞ్చ మేకం;
ధాతూసు సత్త ద్వేపి చ ఇన్ద్రియతో.

తయో పటిచ్చ తథరివ ఫస్సపఞ్చమా;
అధిముచ్చనా మనసి తికేసు తీణి.

సత్తన్తరా ద్వే చ మనేన యుత్తా;
వితక్కవిచారణా ఉపేక్ఖకాయ చాతి.

సమ్పయుత్తేనవిప్పయుత్తపదనిద్దేసో సత్తమో.

# ౮. అట్ఠమనయో

## ౮. విప్పయుత్తేనసమ్పయుత్తపదనిద్దేసో

**౩౧౭.** రూపక్ఖన్ధేన యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తే ధమ్మా కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి సమ్పయుత్తాతి? నత్థి.

**౩౧౮.** వేదనాక్ఖన్ధేన యే ధమ్మా… సఞ్ఞాక్ఖన్ధేన యే ధమ్మా… సఙ్ఖారక్ఖన్ధేన యే ధమ్మా… విఞ్ఞాణక్ఖన్ధేన యే ధమ్మా… పే॰… సరణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అరణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తే ధమ్మా కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి సమ్పయుత్తాతి? నత్థి.

ధమ్మాయతనం ధమ్మధాతు, అథ జీవితం నామరూపం;
సళాయతనం జాతిజరామతం, ద్వే చ తికే న లబ్భరే.

పఠమన్తరే సత్త చ, గోచ్ఛకే దస అపరన్తే;
చుద్దస ఛ చ మత్థకే, ఇచ్చేతే సత్తచత్తాలీస ధమ్మా;
సముచ్ఛేదే న లబ్భన్తి, మోఘపుచ్ఛకేన చాతి.

విప్పయుత్తేనసమ్పయుత్తపదనిద్దేసో అట్ఠమో.

# ౯. నవమనయో

## ౯. సమ్పయుత్తేనసమ్పయుత్తపదనిద్దేసో

**౩౧౯**. వేదనాక్ఖన్ధేన యే ధమ్మా… సఞ్ఞాక్ఖన్ధేన యే ధమ్మా… సఙ్ఖారక్ఖన్ధేన యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా, తే ధమ్మా కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి సమ్పయుత్తా? తే ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి సమ్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా.

**౩౨౦**. విఞ్ఞాణక్ఖన్ధేన యే ధమ్మా… మనాయతనేన యే ధమ్మా… చక్ఖువిఞ్ఞాణధాతుయా యే ధమ్మా…పే॰… మనోధాతుయా యే ధమ్మా… మనోవిఞ్ఞాణధాతుయా యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా…పే॰… తే ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి సమ్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా.

**౩౨౧**. సముదయసచ్చేన యే ధమ్మా… మగ్గసచ్చేన యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా… తే ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సమ్పయుత్తా; ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా.

**౩౨౨**. మనిన్ద్రియేన యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా… తే ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి సమ్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా.

**౩౨౩**. సుఖిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… దుక్ఖిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… సోమనస్సిన్ద్రియేన యే ధమ్మా … దోమనస్సిన్ద్రియేన యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా… తే ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సమ్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా.

**౩౨౪**. ఉపేక్ఖిన్ద్రియేన యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా… తే ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఛహి ధాతూహి సమ్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా.

**౩౨౫**. సద్ధిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… వీరియిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… సతిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… సమాధిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… పఞ్ఞిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… అనఞ్ఞాతఞ్ఞస్సామీతిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… అఞ్ఞిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… అఞ్ఞాతావిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… అవిజ్జాయ యే ధమ్మా… అవిజ్జాపచ్చయా సఙ్ఖారేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా… తే ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సమ్పయుత్తా; ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా.

**౩౨౬**. సఙ్ఖారపచ్చయా విఞ్ఞాణేన యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా… తే ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి సమ్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా.

**౩౨౭**. సళాయతనపచ్చయా ఫస్సేన యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా... తే ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి సమ్పయుత్తా; ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా.

**౩౨౮**. ఫస్సపచ్చయా వేదనాయ యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా... తే ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి సమ్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా.

**౩౨౯**. వేదనాపచ్చయా తణ్హాయ యే ధమ్మా... తణ్హాపచ్చయా ఉపాదానేన యే ధమ్మా... కమ్మభవేన యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా... తే ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సమ్పయుత్తా; ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా.

**౩౩౦**. సోకేన యే ధమ్మా... దుక్ఖేన యే ధమ్మా... దోమనస్సేన యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా... తే ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సమ్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా.

**౩౩౧**. ఉపాయాసేన యే ధమ్మా... సతిపట్ఠానేన యే ధమ్మా... సమ్మప్పధానేన యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా... తే ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సమ్పయుత్తా; ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా.

**౩౩౨**. ఇద్ధిపాదేన యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా... తే ధమ్మా ద్వీహి ఖన్ధేహి సమ్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా.

**౩౩౩**. ఝానేన యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా... తే ధమ్మా ద్వీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సమ్పయుత్తా; ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా.

**౩౩౪**. అప్పమఞ్ఞాయ యే ధమ్మా... పఞ్చహి ఇన్ద్రియేహి యే ధమ్మా ... పఞ్చహి బలేహి యే ధమ్మా... సత్తహి బోజ్ఝఙ్గేహి యే ధమ్మా... అరియేన అట్ఠఙ్గికేన మగ్గేన యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా... తే ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సమ్పయుత్తా; ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా.

**౩౩౫**. ఫస్సేన యే ధమ్మా... చేతనాయ యే ధమ్మా... మనసికారేన యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా... తే ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి సమ్పయుత్తా; ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా.

**౩౩౬**. వేదనాయ యే ధమ్మా... సఞ్ఞాయ యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా , తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా... తే ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి సమ్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా.

**౩౩౭.** చిత్తేన యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా… తే ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి సమ్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా.

**౩౩౮.** అధిమోక్ఖేన యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా… తే ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ద్వీహి ధాతూహి సమ్పయుత్తా; ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా.

**౩౩౯.** సుఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… దుక్ఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అదుక్ఖమసుఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా… తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన సమ్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా.

**౩౪౦.** సవితక్కసవిచారేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అవితక్కవిచారమత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… పీతిసహగతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా… తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా.

**౩౪౧.** సుఖసహగతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… ఉపేక్ఖాసహగతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా… తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన సమ్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా.

**౩౪౨.** హేతూహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… హేతూహి చేవ సహేతుకేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా… హేతూహి చేవ హేతుసమ్పయుత్తేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా… తే ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సమ్పయుత్తా; ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా.

**౩౪౩.** సహేతుకేహి చేవ న చ హేతూహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… హేతుసమ్పయుత్తేహి చేవ న చ హేతూహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… న హేతుసహేతుకేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి [న హేతూహి సహేతుకేహి (బహూసు)] యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా… తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా.

**౩౪౪.** ఆసవేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… ఆసవేహి చేవ సాసవేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా… ఆసవేహి చేవ ఆసవసమ్పయుత్తేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా… తే ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సమ్పయుత్తా; ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా.

**౩౪౫.** ఆసవసమ్పయుత్తేహి చేవ నో చ ఆసవేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా… తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా.

**౩౪౬**. సంయోజనేహి... గన్థేహి... ఓఘేహి... యోగేహి... నీవరణేహి... పరామాసేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... పరామాసేహి చేవ పరామట్ఠేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా... తే ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సమ్పయుత్తా; ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా.

**౩౪౭**. పరామాససమ్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా... తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా.

**౩౪౮**. చిత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా... తే ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి సమ్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా.

**౩౪౯**. చేతసికేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... చిత్తసమ్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... చిత్తసంసట్ఠేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... చిత్తసంసట్ఠసముట్ఠానేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... చిత్తసంసట్ఠసముట్ఠానసహభూహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... చిత్తసంసట్ఠసముట్ఠానానుపరివత్తీహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా , తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా... తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి సమ్పయుత్తా.

**౩౫౦**. ఉపాదానేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... కిలేసేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... కిలేసేహి చేవ సంకిలేసికేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా... కిలేసేహి చేవ సంకిలిట్ఠేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా... కిలేసేహి చేవ కిలేససమ్పయుత్తేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా... తే ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సమ్పయుత్తా; ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా.

**౩౫౧**. సంకిలిట్ఠేహి చేవ నో చ కిలేసేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... కిలేససమ్పయుత్తేహి చేవ నో చ కిలేసేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... సవితక్కేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... సవిచారేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... సప్పీతికేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... పీతిసహగతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా... తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా.

**౩౫౨**. సుఖసహగతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... ఉపేక్ఖాసహగతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా, తే ధమ్మా కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి సమ్పయుత్తా? తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన సమ్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా.

అరూపక్ఖన్ధా చత్తారో, మనాయతనమేవ చ;
విఞ్ఞాణధాతుయో సత్త, ద్వే సచ్చా చుద్దసిన్ద్రియా.

పచ్చయే ద్వాదస పదా, తతో ఉపరి సోళస;
తికేసు అట్ఠ గోచ్ఛకే, తేచత్తాలీసమేవ చ.

మహన్తరదుకే సత్త, పదా పిట్ఠి దుకేసు ఛ;

నవమస్స పదస్సేతే, నిద్దేసే సఙ్గహం గతాతి.

సమ్పయుత్తేనసమ్పయుత్తపదనిద్దేసో నవమో.

# ౧౦. దసమనయో

## ౧౦. విప్పయుత్తేనవిప్పయుత్తపదనిద్దేసో

**౩౦౩**. రూపక్ఖన్ధేన యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తే ధమ్మా కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి విప్పయుత్తా? తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౩౦౪**. వేదనాక్ఖన్ధేన యే ధమ్మా... సఞ్ఞాక్ఖన్ధేన యే ధమ్మా... సఙ్ఖారక్ఖన్ధేన యే ధమ్మా... విఞ్ఞాణక్ఖన్ధేన యే ధమ్మా... మనాయతనేన యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా...పే.... తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౩౦౫**. చక్ఖాయతనేన యే ధమ్మా...పే.... ఫోట్ఠబ్బాయతనేన యే ధమ్మా... చక్ఖుధాతుయా యే ధమ్మా...పే.... ఫోట్ఠబ్బధాతుయా యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౩౦౬**. చక్ఖువిఞ్ఞాణధాతుయా యే ధమ్మా...పే.... మనోవిఞ్ఞాణధాతుయా యే ధమ్మా... సముదయసచ్చేన యే ధమ్మా... మగ్గసచ్చేన యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౩౦౭**. నిరోధసచ్చేన యే ధమ్మా... చక్ఖున్ద్రియేన యే ధమ్మా...పే.... కాయిన్ద్రియేన యే ధమ్మా.. ఇత్థిన్ద్రియేన యే ధమ్మా... పురిసిన్ద్రియేన యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౩౦౮**. మనిన్ద్రియేన యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౩౦౯**. సుఖిన్ద్రియేన యే ధమ్మా... దుక్ఖిన్ద్రియేన యే ధమ్మా... సోమనస్సిన్ద్రియేన యే ధమ్మా... దోమనస్సిన్ద్రియేన యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౩౬౦**. ఉపేక్ఖిన్ద్రియేన యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి ఏకాదసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౩౬౧**. సద్ధిన్ద్రియేన యే ధమ్మా... వీరియిన్ద్రియేన యే ధమ్మా... సతిన్ద్రియేన యే ధమ్మా... సమాధిన్ద్రియేన యే ధమ్మా... పఞ్ఞిన్ద్రియేన యే ధమ్మా... అనఞ్ఞాతఞ్ఞస్సామీతిన్ద్రియేన యే ధమ్మా... అఞ్ఞిన్ద్రియేన యే ధమ్మా...

అఞ్ఞాతావిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… అవిజ్జాయ యే ధమ్మా… అవిజ్జాపచ్చయా సఙ్ఖారేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

౩౬౨. సఙ్ఖారపచ్చయా విఞ్ఞాణేన యే ధమ్మా… సళాయతనపచ్చయా ఫస్సేన యే ధమ్మా… ఫస్సపచ్చయా వేదనాయ యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

౩౬౩. వేదనాపచ్చయా తణ్హాయ యే ధమ్మా… తణ్హాపచ్చయా ఉపాదానేన యే ధమ్మా… కమ్మభవేన యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

౩౬౪. రూపభవేన యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి తీహి ధాతూహి విప్పయుత్తా.

౩౬౫. అసఞ్ఞాభవేన యే ధమ్మా… ఏకవోకారభవేన యే ధమ్మా… పరిదేవేన యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

౩౬౬. అరూపభవేన యే ధమ్మా… నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాభవేన యే ధమ్మా… చతువోకారభవేన యే ధమ్మా… సోకేన యే ధమ్మా… దుక్ఖేన యే ధమ్మా… దోమనస్సేన యే ధమ్మా… ఉపాయాసేన యే ధమ్మా… సతిపట్ఠానేన యే ధమ్మా… సమ్మప్పధానేన యే ధమ్మా… ఇద్ధిపాదేన యే ధమ్మా… ఝానేన యే ధమ్మా… అప్పమఞ్ఞాయ యే ధమ్మా… పఞ్చహి ఇన్ద్రియేహి యే ధమ్మా… పఞ్చహి బలేహి యే ధమ్మా… సత్తహి బోజ్ఝఙ్గేహి యే ధమ్మా… అరియేన అట్ఠఙ్గికేన మగ్గేన యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

౩౬౭. ఫస్సేన యే ధమ్మా… వేదనాయ యే ధమ్మా… సఞ్ఞాయ యే ధమ్మా… చేతనాయ యే ధమ్మా… చిత్తేన యే ధమ్మా… మనసికారేన యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

౩౬౮. అధిమోక్ఖేన యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి పన్నరసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౧. తికం**

౩౬౯. కుసలేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అకుసలేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ

ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౩౨౦**. సుఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... దుక్ఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి పన్నరసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౩౨౧**. అదుక్ఖమసుఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా , తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి ఏకాదసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౩౨౨**. విపాకేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౩౨౩**. విపాకధమ్మధమ్మేహి యే ధమ్మా... సంకిలిట్ఠసంకిలేసికేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౩౨౪**. నేవవిపాకనవిపాకధమ్మధమ్మేహి యే ధమ్మా... అనుపాదిన్నుపాదానియేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి పఞ్చహి ధాతూహి విప్పయుత్తా.

**౩౨౫**. అనుపాదిన్నఅనుపాదానియేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... అసంకిలిట్ఠఅసంకిలేసికేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి ఛహి ధాతూహి విప్పయుత్తా.

**౩౨౬**. సవితక్కసవిచారేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి పన్నరసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౩౨౭**. అవితక్కవిచారమత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... పీతిసహగతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౩౨౮**. అవితక్కఅవిచారేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి ఏకాయ ధాతుయా విప్పయుత్తా.

**౩౬౯**. సుఖసహగతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి పన్నరసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౩౭౦**. ఉపేక్ఖాసహగతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి ఏకాదసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౩౭౧**. దస్సనేన పహాతబ్బేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… భావనాయ పహాతబ్బేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… దస్సనేన పహాతబ్బహేతుకేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… భావనాయ పహాతబ్బహేతుకేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… ఆచయగామీహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అపచయగామీహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… సేక్ఖేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అసేక్ఖేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… మహగ్గతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౩౭౨**. అప్పమాణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… పణీతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి ఛహి ధాతూహి విప్పయుత్తా.

**౩౭౩**. పరిత్తారమ్మణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౩౭౪**. మహగ్గతారమ్మణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అప్పమాణారమ్మణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… హీనేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… మిచ్ఛత్తనియతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… సమ్మత్తనియతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… మగ్గారమ్మణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… మగ్గహేతుకేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… మగ్గాధిపతీహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౩౭౫**. అనుప్పన్నేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి పఞ్చహి ధాతూహి విప్పయుత్తా.

**౩౭౬**. అతీతారమ్మణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అనాగతారమ్మణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౩౭౭**. పచ్చుప్పన్నారమ్మణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అజ్ఝత్తారమ్మణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… బహిద్ధారమ్మణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అజ్ఝత్తబహిద్ధారమ్మణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా

విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౩౮౮**. సనిదస్సనసప్పటిఘేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అనిదస్సనసప్పటిఘేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా , తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౨. దుకం**

**౩౮౯**. హేతూహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… సహేతుకేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… హేతుసమ్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… హేతూహి చేవ సహేతుకేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా… సహేతుకేహి చేవ న చ హేతూహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… హేతూహి చేవ హేతుసమ్పయుత్తేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా… హేతుసమ్పయుత్తేహి చేవ న చ హేతూహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… న హేతుసహేతుకేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౩౯౦**. అప్పచ్చయేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అసఙ్ఖతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… సనిదస్సనేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… సప్పటిఘేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… రూపీహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౩౯౧**. లోకుత్తరేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి ఛహి ధాతూహి విప్పయుత్తా.

**౩౯౨**. ఆసవేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… ఆసవసమ్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… ఆసవేహి చేవ సాసవేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా… ఆసవేహి చేవ ఆసవసమ్పయుత్తేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా… ఆసవసమ్పయుత్తేహి చేవ నో చ ఆసవేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౩౯౩**. అనాసవేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… ఆసవవిప్పయుత్తేహి అనాసవేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి ఛహి ధాతూహి విప్పయుత్తా.

**౩౯౪**. సంయోజనేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… గన్థేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… ఓఘేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… యోగేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… నీవరణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… పరామాసేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… పరామాససమ్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… పరామాసేహి చేవ పరామట్ఠేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౩౯౫.** అపరామట్ఠేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... పరామాసవిప్పయుత్తేహి అపరామట్ఠేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి ఛహి ధాతూహి విప్పయుత్తా.

**౩౯౬.** సారమ్మణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... చిత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... చేతసికేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... చిత్తసమ్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... చిత్తసంసట్ఠేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... చిత్తసంసట్ఠసముట్ఠానేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... చిత్తసంసట్ఠసముట్ఠానసహభూహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... చిత్తసంసట్ఠసముట్ఠానానుపరివత్తీహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౩౯౭.** అనారమ్మణేహి [అనుపాదిణ్ణేహి (సీ. క.)] ధమ్మేహి యే ధమ్మా... చిత్తవిప్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... చిత్తవిసంసట్ఠేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... ఉపాదాధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౩౯౮.** అనుపాదిన్నేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి పఞ్చహి ధాతూహి విప్పయుత్తా.

**౩౯౯.** ఉపాదానేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... కిలేసేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... సంకిలిట్ఠేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... కిలేససమ్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... కిలేసేహి చేవ సంకిలేసికేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా... కిలేసేహి చేవ సంకిలిట్ఠేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా... సంకిలిట్ఠేహి చేవ నో చ కిలేసేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... కిలేసేహి చేవ కిలేససమ్పయుత్తేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా... కిలేససమ్పయుత్తేహి చేవ నో చ కిలేసేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౪౦౦.** అసంకిలేసికేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... కిలేసవిప్పయుత్తేహి అసంకిలేసికేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి ఛహి ధాతూహి విప్పయుత్తా.

**౪౦౧.** దస్సనేన పహాతబ్బేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... భావనాయ పహాతబ్బేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... దస్సనేన పహాతబ్బహేతుకేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... భావనాయ పహాతబ్బహేతుకేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౪౦౨.** సవితక్కేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... సవిచారేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి పన్నరసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన

ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౪౦౩**. అవితక్కేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అవిచారేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి ఏకాయ ధాతుయా విప్పయుత్తా.

**౪౦౪**. సప్పీతికేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… పీతిసహగతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౪౦౫**. సుఖసహగతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి పన్నరసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౪౦౬**. ఉపేక్ఖాసహగతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి ఏకాదసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౪౦౭**. న కామావచరేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అపరియాపన్నేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అనుత్తరేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి ఛహి ధాతూహి విప్పయుత్తా.

**౪౦౮**. రూపావచరేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అరూపావచరేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… నియ్యానికేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… నియతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… సరణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తే ధమ్మా కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి విప్పయుత్తా? తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

ధమ్మాయతనం ధమ్మధాతు, దుక్ఖసచ్చఞ్చ జీవితం;
సళాయతనం నామరూపం, చత్తారో చ మహాభవా.

జాతి జరా చ మరణం, తికేస్వేకూనవీసతి;
గోచ్ఛకేసు చ పఞ్ఞాస, అట్ఠ చూళన్తరే పదా.

మహన్తరే పన్నరస, అట్ఠారస తతో పరే;
తేవీస పదసతం ఏతం, సమ్పయోగే న లబ్భతీతి.

విప్పయుత్తేనవిప్పయుత్తపదనిద్దేసో దసమో.

# ౧౧. ఏకాదసమనయో

## ౧౧. సఙ్గహితేనసమ్పయుత్తవిప్పయుత్తపదనిద్దేసో

**౪౦౯**. సముదయసచ్చేన యే ధమ్మా... మగ్గసచ్చేన యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన సఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన సఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన సఙ్గహితా, తే ధమ్మా కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి సమ్పయుత్తా? తే ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి సమ్పయుత్తా; ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా. కతిహి విప్పయుత్తా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౪౧౦**. ఇత్థిన్ద్రియేన యే ధమ్మా... పురిసిన్ద్రియేన యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన సఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన సఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన సఙ్గహితా, తే ధమ్మా కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి సమ్పయుత్తాతి? నత్థి. కతిహి విప్పయుత్తా? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౪౧౧**. సుఖిన్ద్రియేన యే ధమ్మా... దుక్ఖిన్ద్రియేన యే ధమ్మా... సోమనస్సిన్ద్రియేన యే ధమ్మా... దోమనస్సిన్ద్రియేన యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన సఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన సఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన సఙ్గహితా...పే.... తే ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి సమ్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా. కతిహి విప్పయుత్తా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౪౧౨**. ఉపేక్ఖిన్ద్రియేన యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన సఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన సఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన సఙ్గహితా... తే ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ద్వీహి ధాతూహి సమ్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా. కతిహి విప్పయుత్తా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి పన్నరసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౪౧౩**. సద్ధిన్ద్రియేన యే ధమ్మా... వీరియిన్ద్రియేన యే ధమ్మా... సతిన్ద్రియేన యే ధమ్మా... సమాధిన్ద్రియేన యే ధమ్మా... పఞ్ఞిన్ద్రియేన యే ధమ్మా... అనఞ్ఞాతఞ్ఞస్సామీతిన్ద్రియేన యే ధమ్మా... అఞ్ఞిన్ద్రియేన యే ధమ్మా... అఞ్ఞాతావిన్ద్రియేన యే ధమ్మా... అవిజ్జాయ యే ధమ్మా... అవిజ్జాపచ్చయా సఙ్ఖారేహి యే ధమ్మా... సళాయతనపచ్చయా ఫస్సేన యే ధమ్మా... వేదనాపచ్చయా తణ్హాయ యే ధమ్మా... తణ్హాపచ్చయా ఉపాదానేన యే ధమ్మా... కమ్మభవేన యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన సఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన సఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన సఙ్గహితా తే ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి సమ్పయుత్తా; ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా. కతిహి విప్పయుత్తా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౪౧౪**. పరిదేవేన యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన సఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన సఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన సఙ్గహితా, తే ధమ్మా కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి సమ్పయుత్తాతి? నత్థి. కతిహి విప్పయుత్తా? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౪౧౫**. సోకేన యే ధమ్మా... దుక్ఖేన యే ధమ్మా... దోమనస్సేన యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన సఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన సఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన సఙ్గహితా... తే ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి సమ్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా. కతిహి విప్పయుత్తా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౪౧౬**. ఉపాయాసేన యే ధమ్మా... సతిపట్ఠానేన యే ధమ్మా... సమ్మప్పధానేన యే ధమ్మా... అప్పమఞ్ఞాయ యే ధమ్మా... పఞ్చహి ఇన్ద్రియేహి యే ధమ్మా... పఞ్చహి బలేహి యే ధమ్మా... సత్తహి బోజ్ఝఙ్గేహి యే ధమ్మా... అరియేన అట్ఠఙ్గికేన మగ్గేన యే ధమ్మా... ఫస్సేన యే ధమ్మా... చేతనాయ యే ధమ్మా... అధిమోక్ఖేన యే ధమ్మా... మనసికారేన యే ధమ్మా... హేతూహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... హేతూహి చేవ సహేతుకేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా... హేతూహి చేవ హేతుసమ్పయుత్తేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా... ఆసవేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... ఆసవేహి చేవ సాసవేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా... ఆసవేహి చేవ ఆసవసమ్పయుత్తేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా... సంయోజనేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... గన్థేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... ఓఘేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... యోగేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... నీవరణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... పరామాసేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... ఉపాదానేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... కిలేసేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... కిలేసేహి చేవ సంకిలేసికేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా... కిలేసేహి చేవ సంకిలిట్ఠేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా... కిలేసేహి చేవ కిలేససమ్పయుత్తేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన సఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన సఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన సఙ్గహితా, తే ధమ్మా కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి సమ్పయుత్తా? తే ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి సమ్పయుత్తా; ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా. కతిహి విప్పయుత్తా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

ద్వే సచ్చా పన్నరసిన్ద్రియా, ఏకాదస పటిచ్చపదా;
ఉద్ధం పున ఏకాదస, గోచ్ఛకపదమేత్థ తింసవిధాతి.

సఙ్గహితేనసమ్పయుత్తవిప్పయుత్తపదనిద్దేసో ఏకాదసమో.

# ౧౨. ద్వాదసమనయో

## ౧౨. సమ్పయుత్తేనసఙ్గహితాసఙ్గహితపదనిద్దేసో

**౪౧౭.** వేదనాక్ఖన్ధేన యే ధమ్మా… సఞ్ఞాక్ఖన్ధేన యే ధమ్మా… సఙ్ఖారక్ఖన్ధేన యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా, తే ధమ్మా కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి సఙ్గహితా? తే ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి అట్ఠహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ద్వీహి ఖన్ధేహి దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౪౧౮.** విఞ్ఞాణక్ఖన్ధేన యే ధమ్మా… మనాయతనేన యే ధమ్మా… చక్ఖువిఞ్ఞాణధాతుయా యే ధమ్మా…పే॰… మనోధాతుయా యే ధమ్మా… మనోవిఞ్ఞాణధాతుయా యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా…పే॰… తే ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ద్వీహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౪౧౯.** సముదయసచ్చేన యే ధమ్మా… మగ్గసచ్చేన యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా… తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౪౨౦.** మనిన్ద్రియేన యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా… తే ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ద్వీహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౪౨౧.** సుఖిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… దుక్ఖిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… సోమనస్సిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… దోమనస్సిన్ద్రియేన యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా…, తే ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ద్వీహి ఖన్ధేహి దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౪౨౨.** ఉపేక్ఖిన్ద్రియేన యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా… తే ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి సత్తహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ద్వీహి ఖన్ధేహి దసహాయతనేహి ఏకాదసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౪౨౩.** సద్ధిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… వీరియిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… సతిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… సమాధిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… పఞ్ఞిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… అనఞ్ఞాతఞ్ఞస్సామీతిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… అఞ్ఞిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… అఞ్ఞాతావిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… అవిజ్జాయ యే ధమ్మా… అవిజ్జాపచ్చయా సఙ్ఖారేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా… తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౪౨౪.** సఙ్ఖారపచ్చయా విఞ్ఞాణేన యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా… తే ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ద్వీహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౪౨౫. సళాయతనపచ్చయా ఫస్సేన యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా... తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి అట్ఠహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౪౨౬. ఫస్సపచ్చయా వేదనాయ యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా... తే ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి అట్ఠహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ద్వీహి ఖన్ధేహి దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౪౨౭. వేదనాపచ్చయా తణ్హాయ యే ధమ్మా... తణ్హాపచ్చయా ఉపాదానేన యే ధమ్మా... కమ్మభవేన యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా... తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౪౨౮. సోకేన యే ధమ్మా... దుక్ఖేన యే ధమ్మా... దోమనస్సేన యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా... తే ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ద్వీహి ఖన్ధేహి దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౪౨౯. ఉపాయాసేన యే ధమ్మా... సతిపట్ఠానేన యే ధమ్మా... సమ్మప్పధానేన యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా... తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౪౩౦. ఇద్ధిపాదేన యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా... తే ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ద్వీహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౪౩౧. ఝానేన యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా... తే ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ద్వీహి ఖన్ధేహి దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౪౩౨. అప్పమఞ్ఞాయ యే ధమ్మా... పఞ్చహి ఇన్ద్రియేహి యే ధమ్మా... పఞ్చహి బలేహి యే ధమ్మా... సత్తహి బోజ్ఝఙ్గేహి యే ధమ్మా... అరియేన అట్ఠఙ్గికేన మగ్గేన యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా... తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౪౩౩. ఫస్సేన యే ధమ్మా... చేతనాయ యే ధమ్మా... మనసికారేన యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా... తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి అట్ఠహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౪౩౪. వేదనాయ యే ధమ్మా... సఞ్ఞాయ యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా... తే ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి అట్ఠహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ద్వీహి ఖన్ధేహి దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౪౩౫**. చిత్తేన యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా… తే ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ద్వీహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౪౩౬**. అధిమోక్ఖేన యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా… తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి తీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి పన్నరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౪౩౭**. సుఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… దుక్ఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అదుక్ఖమసుఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… సవితక్కసవిచారేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అవితక్కవిచారమత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… పీతిసహగతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… సుఖసహగతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… ఉపేక్ఖాసహగతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా… తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౪౩౮**. హేతూహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… హేతూహి చేవ సహేతుకేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా… హేతూహి చేవ హేతుసమ్పయుత్తేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా… తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౪౩౯**. సహేతుకేహి చేవ న చ హేతూహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… హేతుసమ్పయుత్తేహి చేవ న చ హేతూహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… న హేతుసహేతుకేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా… తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౪౪౦**. ఆసవేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… ఆసవేహి చేవ సాసవేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా… ఆసవేహి చేవ ఆసవసమ్పయుత్తేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా… తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౪౪౧**. ఆసవసమ్పయుత్తేహి చేవ నో చ ఆసవేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా… తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౪౪౨**. సంయోజనేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… గన్థేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… ఓఘేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… యోగేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… నీవరణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… పరామాసేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… పరామాసేహి చేవ పరామట్ఠేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా… తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౪౪౩**. పరామాససమ్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా… తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౪౪౪**. చిత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా… తే ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ద్వీహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౪౪౫**. చేతసికేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… చిత్తసమ్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… చిత్తసంసట్ఠేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… చిత్తసంసట్ఠసముట్ఠానేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… చిత్తసంసట్ఠసముట్ఠానసహభూహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… చిత్తసంసట్ఠసముట్ఠానానుపరివత్తీహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా… తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి ఏకాదసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౪౪౬**. ఉపాదానేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… కిలేసేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… కిలేసేహి చేవ సంకిలేసికేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా… కిలేసేహి చేవ సంకిలిట్ఠేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా… కిలేసేహి చేవ కిలేససమ్పయుత్తేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా… తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౪౪౭**. సంకిలిట్ఠేహి చేవ నో చ కిలేసేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… కిలేససమ్పయుత్తేహి చేవ నో చ కిలేసేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… సవితక్కేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… సవిచారేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… సప్పీతికేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… పీతిసహగతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… సుఖసహగతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… ఉపేక్ఖాసహగతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా సమ్పయుత్తా, తే ధమ్మా కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి సఙ్గహితా? తే ధమ్మా ఏకేన ఖన్ధేన ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

రూపక్ఖన్ధా చత్తారో, మనాయతనమేవ చ;
విఞ్ఞాణధాతుయో సత్త, ద్వే సచ్చా చుద్దసిన్ద్రియా.

పచ్చయే ద్వాదస పదా, తతో ఉపరి సోళస;
తికేసు అట్ఠ గోచ్ఛకే, తేచత్తాలీసమేవ చ.

మహన్తరదుకే సత్త, పదా పిట్ఠిదుకేసు ఛ;
నవమస్స పదస్సేతే, నిద్దేసే సఙ్గహం గతాతి.

సమ్పయుత్తేనసఙ్గహితాసఙ్గహితపదనిద్దేసో ద్వాదసమో.

# ౧౩. తేరసమనయో

## ౧౩. అసఙ్గహితేనసమ్పయుత్తవిప్పయుత్తపదనిద్దేసో

**౪౪౮**. రూపక్ఖన్ధేన యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా, తే ధమ్మా కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి సమ్పయుత్తా? తే ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి సమ్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా. కతిహి విప్పయుత్తా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౪౪౯**. ధమ్మాయతనేన యే ధమ్మా... ధమ్మధాతుయా యే ధమ్మా... ఇత్థిన్ద్రియేన యే ధమ్మా... పురిసిన్ద్రియేన యే ధమ్మా... జీవితిన్ద్రియేన యే ధమ్మా... విఞ్ఞాణపచ్చయా నామరూపేన యే ధమ్మా... అసఞ్ఞాభవేన యే ధమ్మా... ఏకవోకారభవేన యే ధమ్మా... జాతియా యే ధమ్మా... జరాయ యే ధమ్మా... మరణేన యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా...పే.... తే ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి సమ్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా. కతిహి విప్పయుత్తా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౪౫౦**. అరూపభవేన యే ధమ్మా... నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాభవేన యే ధమ్మా... చతువోకారభవేన యే ధమ్మా... ఇద్ధిపాదేన యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా , తే ధమ్మా కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి సమ్పయుత్తాతి ? నత్థి? కతిహి విప్పయుత్తా? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౪౫౧**. కుసలేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... అకుసలేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... సుఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... దుక్ఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... అదుక్ఖమసుఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... విపాకేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... విపాకధమ్మధమ్మేహి యే ధమ్మా... అనుపాదిన్నఅనుపాదానియేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... సంకిలిట్ఠసంకిలేసికేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... అసంకిలిట్ఠఅసంకిలేసికేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... సవితక్కసవిచారేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... అవితక్కవిచారమత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... పీతిసహగతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... సుఖసహగతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... ఉపేక్ఖాసహగతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... దస్సనేన పహాతబ్బేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... భావనాయ పహాతబ్బేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... దస్సనేన పహాతబ్బహేతుకేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... భావనాయ పహాతబ్బహేతుకేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... ఆచయగామీహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... అపచయగామీహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... సేక్ఖేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... అసేక్ఖేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... మహగ్గతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... అప్పమాణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... పరిత్తారమ్మణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... మహగ్గతారమ్మణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... అప్పమాణారమ్మణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... హీనేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... పణీతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... మిచ్ఛత్తనియతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... సమ్మత్తనియతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... మగ్గారమ్మణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... మగ్గహేతుకేహి ధమ్మేహి

యే ధమ్మా... మగ్గాధిపతీహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... అతీతారమ్మణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... అనాగతారమ్మణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... పచ్చుప్పన్నారమ్మణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... అజ్ఝత్తారమ్మణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... బహిద్ధారమ్మణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... అజ్ఝత్తబహిద్ధారమ్మణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... సహేతుకేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... హేతుసమ్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... సహేతుకేహి చేవ న చ హేతూహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... హేతుసమ్పయుత్తేహి చేవ న చ హేతూహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... న హేతుసహేతుకేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా, తే ధమ్మా కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి సమ్పయుత్తాతి? నత్థి. కతిహి విప్పయుత్తా? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౪౫౨**. రూపీహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా... తే ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి సమ్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా. కతిహి విప్పయుత్తా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా ; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౪౫౩**. అరూపీహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... లోకుత్తరేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... అనాసవేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... ఆసవసమ్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... ఆసవవిప్పయుత్తేహి చేవ నో చ ఆసవేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... ఆసవవిప్పయుత్తేహి అనాసవేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... అసంయోజనియేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... అగన్థనియేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... అనోఘనియేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... అయోగనియేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... అనీవరణియేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... అపరామట్ఠేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... పరామాససమ్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... పరామాసవిప్పయుత్తేహి అపరామట్ఠేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... సారమ్మణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా, తే ధమ్మా కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి సమ్పయుత్తాతి? నత్థి. కతిహి విప్పయుత్తా? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౪౫౪**. అనారమ్మణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... నో చిత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... చిత్తవిప్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా ... చిత్తవిసంసట్ఠేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... చిత్తసముట్ఠానేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... చిత్తసహభూహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... చిత్తానుపరివత్తీహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... బాహిరేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... ఉపాదాధమ్మేహి యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గేన అసఙ్గహితా, తే ధమ్మా కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి సమ్పయుత్తా? తే ధమ్మా తీహి ఖన్ధేహి సమ్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి సమ్పయుత్తా. కతిహి విప్పయుత్తా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

**౪౫౫**. అనుపాదానియేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... ఉపాదానసమ్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... ఉపాదానసమ్పయుత్తేహి చేవ నో చ ఉపాదానేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... ఉపాదానవిప్పయుత్తేహి అనుపాదానియేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... అసంకిలేసికేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... అసంకిలిట్ఠేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా...

కిలేససమ్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… సంకిలిట్ఠేహి చేవ నో చ కిలేసేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… కిలేససమ్పయుత్తేహి చేవ నో చ కిలేసేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… కిలేసవిప్పయుత్తేహి అసంకిలేసికేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… దస్సనేన పహాతబ్బేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… భావనాయ పహాతబ్బేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… దస్సనేన పహాతబ్బహేతుకేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… భావనాయ పహాతబ్బహేతుకేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… సవితక్కేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… సవిచారేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… సప్పీతికేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… పీతిసహగతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… సుఖసహగతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… ఉపేక్ఖాసహగతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… న కామావచరేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… రూపావచరేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అరూపావచరేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అపరియాపన్నేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… నియ్యానికేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా … నియతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అనుత్తరేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… సరణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా ఖన్ధసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ఆయతనసఙ్గహేన అసఙ్గహితా ధాతుసఙ్గహేన అసఙ్గహితా, తే ధమ్మా కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి సమ్పయుత్తాతి? నత్థి. కతిహి విప్పయుత్తా? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి విప్పయుత్తా; ఏకేనాయతనేన ఏకాయ ధాతుయా కేహిచి విప్పయుత్తా.

రూపఞ్చ ధమ్మాయతనం ధమ్మధాతు, ఇత్థిపుమం జీవితం నామరూపం;
ద్వే భవా జాతిజరా మచ్చురూపం, అనారమ్మణం నో చిత్తం చిత్తేన విప్పయుత్తం.

విసంసట్ఠం సముట్ఠానసహభు, అనుపరివత్తి బాహిరం ఉపాదా;
ద్వే విసయో ఏసనయో సుబుద్ధోతి.

అసఙ్గహితేనసమ్పయుత్తవిప్పయుత్తపదనిద్దేసో తేరసమో.

# ౧౪. చుద్దసమనయో

## ౧౪. విప్పయుత్తేనసఙ్గహితాసఙ్గహితపదనిద్దేసో

### ౧. ఖన్ధాది

**౪౩౬.** రూపక్ఖన్ధేన యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తే ధమ్మా కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి సఙ్గహితా? తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి అట్ఠహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౪౩౭.** వేదనాక్ఖన్ధేన యే ధమ్మా… సఞ్ఞాక్ఖన్ధేన యే ధమ్మా… సఙ్ఖారక్ఖన్ధేన యే ధమ్మా… విఞ్ఞాణక్ఖన్ధేన యే ధమ్మా… మనాయతనేన యే ధమ్మా… మనిన్ద్రియేన యే ధమ్మా విప్పయుత్తా, తే ధమ్మా కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి సఙ్గహితా? తే ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా ఏకేన ఖన్ధేన ఏకాదసహాయతనేహి ఏకాదసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౪౩౮.** చక్ఖాయతనేన యే ధమ్మా…పే.… ఫోట్ఠబ్బాయతనేన యే ధమ్మా… చక్ఖుధాతుయా యే ధమ్మా…పే.… ఫోట్ఠబ్బధాతుయా యే ధమ్మా విప్పయుత్తా…పే.… తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి అట్ఠహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౪౩౯.** చక్ఖువిఞ్ఞాణధాతుయా యే ధమ్మా… సోతవిఞ్ఞాణధాతుయా యే ధమ్మా… ఘానవిఞ్ఞాణధాతుయా యే ధమ్మా… జివ్హావిఞ్ఞాణధాతుయా యే ధమ్మా… కాయవిఞ్ఞాణధాతుయా యే ధమ్మా… మనోధాతుయా యే ధమ్మా… మనోవిఞ్ఞాణధాతుయా యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి, ఏకాయ ధాతుయా అసఙ్గహితా.

### ౨. సచ్చాది

**౪౬౦.** దుక్ఖసచ్చేన యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౪౬౧.** సముదయసచ్చేన యే ధమ్మా… మగ్గసచ్చేన యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౪౬౨.** నిరోధసచ్చేన యే ధమ్మా… చక్ఖున్ద్రియేన యే ధమ్మా … కాయిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… ఇత్థిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… పురిసిన్ద్రియేన యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి అట్ఠహి ధాతూహి

సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౪౬౩**. సుఖిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… దుక్ఖిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… సోమనస్సిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… దోమనస్సిన్ద్రియేన యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౪౬౪**. ఉపేక్ఖిన్ద్రియేన యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి తేరసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి పఞ్చహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౪౬౫**. సద్ధిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… వీరియిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… సతిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… సమాధిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… పఞ్ఞిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… అనఞ్ఞాతఞ్ఞస్సామీతిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… అఞ్ఞిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… అఞ్ఞాతావిన్ద్రియేన యే ధమ్మా… అవిజ్జాయ యే ధమ్మా… అవిజ్జాపచ్చయా సఙ్ఖారేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౪౬౬**. సఙ్ఖారపచ్చయా విఞ్ఞాణేన యే ధమ్మా… సళాయతనపచ్చయా ఫస్సేన యే ధమ్మా… ఫస్సపచ్చయా వేదనాయ యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా ఏకేన ఖన్ధేన ఏకాదసహాయతనేహి ఏకాదసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౪౬౭**. వేదనాపచ్చయా తణ్హాయ యే ధమ్మా… తణ్హాపచ్చయా ఉపాదానేన యే ధమ్మా… కమ్మభవేన యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౪౬౮**. ఉపపత్తిభవేన యే ధమ్మా… సఞ్ఞాభవేన యే ధమ్మా… పఞ్చవోకారభవేన యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి తీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి పన్నరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౪౬౯**. కామభవేన యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి పఞ్చహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి తేరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౪౭౦**. రూపభవేన యే ధమ్మా… అసఞ్ఞాభవేన యే ధమ్మా… ఏకవోకారభవేన యే ధమ్మా… పరిదేవేన యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి అట్ఠహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౪౭౧**. అరూపభవేన యే ధమ్మా… నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాభవేన యే ధమ్మా… చతువోకారభవేన యే ధమ్మా… సోకేన యే ధమ్మా… దుక్ఖేన యే ధమ్మా… దోమనస్సేన యే ధమ్మా… ఉపాయాసేన యే ధమ్మా… సతిపట్ఠానేన యే ధమ్మా…

సమ్మప్పధానేన యే ధమ్మా… ఇద్ధిపాదేన యే ధమ్మా… ఝానేన యే ధమ్మా… అప్పమఞ్ఞాయ యే ధమ్మా… పఞ్చహి ఇన్ద్రియేహి యే ధమ్మా… పఞ్చహి బలేహి యే ధమ్మా … సత్తహి బోజ్ఝఙ్గేహి యే ధమ్మా… అరియేన అట్ఠఙ్గికేన మగ్గేన యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

### ౩. ఫస్సాదిసత్తకం

**౪౭౨**. ఫస్సేన యే ధమ్మా… వేదనాయ యే ధమ్మా… సఞ్ఞాయ యే ధమ్మా… చేతనాయ యే ధమ్మా… చిత్తేన యే ధమ్మా… మనసికారేన యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా ఏకేన ఖన్ధేన ఏకాదసహాయతనేహి ఏకాదసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౪౭౩**. అధిమోక్ఖేన యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి ఏకాయ ధాతుయా అసఙ్గహితా.

### ౪. తికం

**౪౭౪**. కుసలేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అకుసలేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… సుఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… దుక్ఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౪౭౫**. అబ్యాకతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౪౭౬**. అదుక్ఖమసుఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… విపాకేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి తేరసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి పఞ్చహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౪౭౭**. విపాకధమ్మధమ్మేహి యే ధమ్మా… సంకిలిట్ఠసంకిలేసికేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౪౭౮**. నేవవిపాకనవిపాకధమ్మధమ్మేహి యే ధమ్మా… అనుపాదిన్నుపాదానియేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అనుపాదిన్నఅనుపాదానియేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అసంకిలిట్ఠఅసంకిలేసికేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి అట్ఠహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౪౭౯.** ఉపాదిన్నుపాదానియేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి తీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి పన్నరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౪౮౦.** అసంకిలిట్ఠసంకిలేసికేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౪౮౧.** సవితక్కసవిచారేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి ఏకాయ ధాతుయా అసఙ్గహితా.

**౪౮౨.** అవితక్కవిచారమత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... పీతిసహగతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... సుఖసహగతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౪౮౩.** అవితక్కఅవిచారేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి తీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి పన్నరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౪౮౪.** ఉపేక్ఖాసహగతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి తేరసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి పఞ్చహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౪౮౫.** దస్సనేన పహాతబ్బేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... భావనాయ పహాతబ్బేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... దస్సనేన పహాతబ్బహేతుకేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... భావనాయ పహాతబ్బహేతుకేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... ఆచయగామీహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... అపచయగామీహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... సేక్ఖేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... అసేక్ఖేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... మహగ్గతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౪౮౬.** నేవ దస్సనేన న భావనాయ పహాతబ్బేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... నేవ దస్సనేన న భావనాయ పహాతబ్బహేతుకేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... నేవాచయగామినాపచయగామీహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... నేవసేక్ఖనాసేక్ఖేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... పరిత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౪౮౭.** అప్పమాణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... పణీతేహి ధమ్మేహి యే విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి అట్ఠహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి

అసఙ్గహితా.

౪౮౮. పరిత్తారమ్మణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి ద్వాదసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి ఛహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౪౮౯. మహగ్గతారమ్మణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అప్పమాణారమ్మణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… హీనేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… మిచ్ఛత్తనియతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… సమ్మత్తనియతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… మగ్గారమ్మణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… మగ్గహేతుకేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… మగ్గాధిపతీహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౪౯౦. మజ్ఝిమేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అనియతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౪౯౧. ఉప్పన్నేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అనుప్పన్నేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… ఉప్పాదీహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అతీతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అనాగతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… పచ్చుప్పన్నేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అజ్ఝత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… బహిద్ధాహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… సనిదస్సనసప్పటిఘేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అనిదస్సనసప్పటిఘేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి అట్ఠహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౪౯౨. అతీతారమ్మణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అనాగతారమ్మణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అజ్ఝత్తారమ్మణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… బహిద్ధారమ్మణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౪౯౩. పచ్చుప్పన్నారమ్మణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అజ్ఝత్తబహిద్ధారమ్మణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి ద్వాదసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి ఛహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

### ౨. దుకం

౪౯౪. హేతూహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… సహేతుకేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… హేతుసమ్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… హేతూహి చేవ సహేతుకేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా… సహేతుకేహి చేవ న చ హేతూహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… హేతూహి చేవ హేతుసమ్పయుత్తేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా… హేతుసమ్పయుత్తేహి చేవ న చ హేతూహి ధమ్మేహి యే

ధమ్మా... న హేతుసహేతుకేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౪౯౫. అహేతుకేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... హేతువిప్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... న హేతుఅహేతుకేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౪౯౬. అప్పచ్చయేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... అసఙ్ఖతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... సనిదస్సనేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... సప్పటిఘేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... రూపీహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... లోకుత్తరేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి అట్ఠహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౪౯౭. లోకియేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౪౯౮. ఆసవేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... ఆసవసమ్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... ఆసవేహి చేవ సాసవేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా... ఆసవేహి చేవ ఆసవసమ్పయుత్తేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా... ఆసవసమ్పయుత్తేహి చేవ నో చ ఆసవేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౪౯౯. సాసవేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... ఆసవవిప్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... సాసవేహి చేవ నో చ ఆసవేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... ఆసవవిప్పయుత్తేహి సాసవేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౫౦౦. అనాసవేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... ఆసవవిప్పయుత్తేహి అనాసవేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి అట్ఠహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౫౦౧. సంయోజనేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... గన్థేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... ఓఘేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... యోగేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... నీవరణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... పరామాసేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... పరామాససమ్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... పరామాసేహి చేవ పరామట్ఠేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా ? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౨౧౦౨**. పరామట్ఠేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... పరామాసవిప్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... పరామట్ఠేహి చేవ నో చ పరామాసేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... పరామాసవిప్పయుత్తేహి పరామట్ఠేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౨౧౦౩**. అపరామట్ఠేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... పరామాసవిప్పయుత్తేహి అపరామట్ఠేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి అట్ఠహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౨౧౦౪**. సారమ్మణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... చిత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... చేతసికేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... చిత్తసమ్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... చిత్తసంసట్ఠేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... చిత్తసంసట్ఠసముట్ఠానేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... చిత్తసంసట్ఠసముట్ఠానసహభూహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... చిత్తసంసట్ఠసముట్ఠానానుపరివత్తీహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా ఏకేన ఖన్ధేన ఏకాదసహాయతనేహి ఏకాదసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? చతూహి ఖన్ధేహి ఏకేనాయతనేన సత్తహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౨౧౦౫**. అనారమ్మణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... చిత్తవిప్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... చిత్తసంసట్ఠేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... ఉపాదాధమ్మేహి యే ధమ్మా... అనుపాదిన్నేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి అట్ఠహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా ? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౨౧౦౬**. ఉపాదిన్నేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి తీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి పన్నరసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౨౧౦౭**. ఉపాదానేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... కిలేసేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... సంకిలిట్ఠేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... కిలేససమ్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... కిలేసేహి చేవ సంకిలేసికేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా... కిలేసేహి చేవ సంకిలిట్ఠేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా... సంకిలిట్ఠేహి చేవ నో చ కిలేసేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... కిలేసేహి చేవ కిలేససమ్పయుత్తేహి చ ధమ్మేహి యే ధమ్మా... కిలేససమ్పయుత్తేహి చేవ నో చ కిలేసేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

**౨౧౦౮**. సంకిలేసికేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... అసంకిలిట్ఠేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... కిలేసవిప్పయుత్తేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... సంకిలేసికేహి చేవ నో చ కిలేసేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... కిలేసవిప్పయుత్తేహి సంకిలేసికేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా... తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౩౦౯. అసంకిలేసికేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… కిలేసవిప్పయుత్తేహి అసంకిలేసికేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి అట్ఠహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౩౧౦. దస్సనేన పహాతబ్బేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… భావనాయ పహాతబ్బేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… దస్సనేన పహాతబ్బహేతుకేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… భావనాయ పహాతబ్బహేతుకేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౩౧౧. న దస్సనేన పహాతబ్బేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… న భావనాయ పహాతబ్బేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… న దస్సనేన పహాతబ్బహేతుకేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… న భావనాయ పహాతబ్బహేతుకేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౩౧౨. సవితక్కేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… సవిచారేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి సత్తరసహి ధాతూహి సఙ్గహితా . కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి ఏకాయ ధాతుయా అసఙ్గహితా.

౩౧౩. సప్పీతికేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… పీతిసహగతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… సుఖసహగతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౩౧౪. ఉపేక్ఖాసహగతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి తేరసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి పఞ్చహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౩౧౫. కామావచరేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… పరియాపన్నేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… సఉత్తరేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౩౧౬. న కామావచరేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అపరియాపన్నేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అనుత్తరేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి అట్ఠహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి దసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౩౧౭. రూపావచరేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… అరూపావచరేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… నియ్యానికేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా… నియతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా … సరణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా… తే ధమ్మా అసఙ్ఖతం ఖన్ధతో

ఠపేత్వా పఞ్చహి ఖన్ధేహి ద్వాదసహాయతనేహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? న కేహిచి ఖన్ధేహి న కేహిచి ఆయతనేహి న కాహిచి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

౨౧౮. న రూపావచరేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... న అరూపావచరేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... అనియ్యానికేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... అనియతేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా... అరణేహి ధమ్మేహి యే ధమ్మా విప్పయుత్తా , తే ధమ్మా కతిహి ఖన్ధేహి కతిహాయతనేహి కతిహి ధాతూహి సఙ్గహితా? తే ధమ్మా చతూహి ఖన్ధేహి ద్వీహాయతనేహి ద్వీహి ధాతూహి సఙ్గహితా. కతిహి అసఙ్గహితా? ఏకేన ఖన్ధేన దసహాయతనేహి సోళసహి ధాతూహి అసఙ్గహితా.

ధమ్మాయతనం ధమ్మధాతు, అథ జీవితం నామరూపం;
సళాయతనం జాతిజరామతం, ద్వే చ తికే న లబ్భరే.

పఠమన్తరే సత్త చ, గోచ్ఛకే దస అపరన్తే;
చుద్దస ఛ చ మత్థకే, ఇచ్చేతే సత్తచత్తాలీస ధమ్మా;
సముచ్ఛేదే న లబ్భన్తి, మోఘపుచ్ఛకేన చాతి.

విప్పయుత్తేనసఙ్గహితాసఙ్గహితపదనిద్దేసో చుద్దసమో.

ధాతుకథాపకరణం నిట్ఠితం.